

146/1854 ř. z.

Císařský patent

ze dne 23. května 1854

Obecný horní zákon (ve znění předpisů jej měnících a doplňujících ke dni 1. 1. 1930)

Změna: 299/1943 Sb.

Změna: 67/1951 Sb.

Čl. I

Připojený horní zákon týká se všech korunních zemí naší říše a počne působiti dne 1. listopadu 1854.

Čl. II

Tohoto dne pozbývají zároveň platnosti všechny dřívější zákony, vztahující se k ustanovením uvedeného zákona, nechť jsou obsaženy v starších horních řádech pro jednotlivé korunní země nebo v jiných řádech, vydaných kýmkoliv a v jakékoli formě; také všechny starší zvyklosti ztrácejí svou účinnost.

Čl. III

Veškerá práva vztahující se k hornictví, získaná podle dřívějších horních zákonů, zůstávají i nadále v platnosti.

Avšak způsob, jak nutno uvéstí takováto horní oprávnění v souhlas s předpisy nového horního zákona a jak třeba v budoucnosti užívati tohoto zákona vzhledem k těmto právům již platným, určují blíže přechodná ustanovení, připojená k tomuto zákonu.

Čl. IV

Zákon tento nemění ničeho na ustanoveních, obsažených v starších horních zákonech o zeměpanském výsostném právu k lesům a o jiných věcech, o nichž tento zákon nemá předpisů.

Stejně zůstávají tímto zákonem nedotčena práva, která příslušejí majitelům horních a hutních závodů nebo jiným osobám ze smluv a propůjček podle starších horních zákonů anebo z jiných právně platných titulů, vztahujících se na držení nebo užívání lesů nebo jejich částí, na lesní služebnosti, na horské pastviny i na jiné poměry, které nejsou předmětem horního zákona, pokud nebyly mezitím změněny jinými vydanými předpisy.

Čl. V

Všecky huti a jiné podniky, povolované až dosud úřady horními, jež však podle nového zákona nejsou v budoucnosti k tomu oprávněny, podléhají od počátku účinnosti tohoto zákona, pokud se týče koncese k jejich zřízení i dozoru nad jejich provozem, úřadům, spravujícím všeobecně záležitosti živnostenské a tovární.

Předpisy o takovýchto podnicích obsažené v řádech o hamrech, v cechovních řádech a v jiných zákonech, zůstávají však zatím v platnosti až do vydání jiných opatření živnostenskými a továrními zákony.

Zvláštním nařízením bude určeno, jak má býti tento majetek převeden do pozemkových nebo jiných veřejných knih.

Čl. VI

Zvláštním předpisem bude ustanoveno, kdy se začne odváděti měrné, zavedené tímto zákonem, a kdy naproti tomu přestane povinnost odváděti čtvrtletní platy nebo jiné podobné platy za míry.

Platy za úlevy a dávky, zavedené podle jménem komorních horních tax, odvádějí se i dále, pokud nebudou nahrazeny jinými zákonnými předpisy.

Čl. VII

Ustanovení o zřízení horních úřadů budou vyhlášena ve zvláštních nařízeních.

Čl.VIII

Provedení tohoto patentu ukládá se ministru financí.

Hlava první

Všeobecná ustanovení

Pojem horního práva

§ 1

Horní zákon určuje, které nerosty a za jakých podmínek mohou býti vyhledávány a dobývány, a dále stanoví práva a závazky, spojené zejména s provozem hor.

§ 2

Pokud horní zákon neustanovuje nic zvláštního, platí i ve věcech horních obecné zákony občanské, zákony trestní, správní, živnostenské a obchodní.

Přestoupil-li někdo činem, odporujícím hornímu zákonu, zároveň nějaký obecný zákon trestní, uloží se mu kromě trestu podle tohoto zákona také trest, stanovený v zákoně horním.

Horní regál

§ 3

Horním regálem se rozumí zeměpanské výsostné právo, vyhrazující výlučně nejvyššímu zeměpánu nakládati volně s určitými nerosty, nalezenými v jejich přirozených ložiskách.

Předmětem horního regálu jsou veškeré nerosty, jichž lze využítí pro jejich obsah kovů, síry, kamence, skalice nebo kuchyňské soli, dále vody cementové, tuha a živice a konečně veškeré druhy černého a hnědého uhlí.

Takové nerosty se nazývají nerosty vyhrazenými.

§ 4

Státní monopol solní řídí se zvláštními zákony.

Horní oprávnění

§ 5

Kdo chce vyhledávati nebo dobývati vyhrazené nerosty, musí předem nabýti k tomu náležitého oprávnění.

Tato oprávnění jsou buď přidělením kutacích obvodů (kutných polí, §§ 15 - 22) nebo propůjčením horních měr (dolových, povrchových měr) a horních koncesí (§§ 40 až 97).

§ 6

Takováto oprávnění udělují báňské úřady, jež dohlížejí také na zákonné provozování hor. Tam, kde se v tomto zákoně mluví o úřadech báňských vůbec, rozumějí se pouze báňské úřady I. instance.

Způsobilost k nabývání horních oprávnění

§ 7

Kdo podle zákona může nemovitého majetku nabývati a jej držeti, může také získati horní oprávnění a nabývati i držeti hory.

§ 8

Úředníci, ustanovení u úřadu pověřeného přímým veřejným dohledem na hory nebo rozhodováním o horních propůjčkách v I. instanci, jejich manželky a děti podrobené moci otcovské nemohou v

okresu tohoto úřadu ani provozovati hory ani nabývati majetku horního nebo jej držeti.

Míry a váhy

§ 9

Ve všech dolech a hutích i ve všech obchodech s předměty hornickými a hutnickými budiž zavedena jednotná míra a váha, a to:

- a) vídeňský sáh jako míra délková,
 - b) čtvereční vídeňský sáh jako míra plošná,
 - c) krychlová vídeňská stopa jako míra krychlová a dutá,
 - d) vídeňský cent jako míra obchodní, pokud zvláštní zákony celní nepředpisují jiné míry,
 - e) vídeňská hřivna jako váha mincovní.
- Kde je zavedena metrická míra a váha, platí tato.

§ 10

Uvádí-li se ve věcech týkajících se záležitostí horních nebo hutních jiná míra nebo váha, musí se uvést její číselný poměr k uvedenému míře základní.

Báňské revíry

§ 11

Doly, které jsou přirozeně spojeny polohou a stejnými držebyními, provozními nebo jinými poměry, mohou býti sloučeny v báňský revír.

Báňské úřady určí rozsah báňských revírů a vykonají přípravy k jejich utvoření v dohodě s těmi, jichž se to týká.

Každý revír budiž označen určitým jménem.

Horní podniky státní

§ 12

Horní podniky státní podléhají týmž předpisům jako podniky soukromníků.

Druhá hlava

O kutání

Pojem kutání

§ 13

Kutati znamená vyhledávati vyhrazené nerosty v jejich ložiskách a nalezené tak otvírati, aby k nim mohlo býti propůjčeno vlastnické právo.

Povolení kutací

§ 14

Kdo chce kutati, potřebuje k tomu povolení báňského úřadu. Tuto povinnost má i majitel pozemku, jenž zamýšlí na svém pozemku kutati.

Kutací obvod

§ 15

Každá žádost o kutací povolení musí býti vlastnoručně podepsána žadatelem nebo jeho plnomocníkem a musí obsahovati:

1. jméno, povolání a bydliště žadatele; žádá-li zmocněnec, nutno k žádosti přiložiti plnou moc; dále průkaz o oprávnění k pobytu;
2. udání obvodu, na který se povolení má vztahovati, t. j. obvod kutací. Za kutací obvod mohou podle vůle žadatele býti označeny

- a) jednotlivé parcely pozemkové,
- b) rozsáhlejší plochy, jejichž hranice však musí býti přesně vytčeny,
- c) plochy, údolí nebo svahy, jichž jména i ohraničení jsou obecně známa. Zároveň nutno udati příslušnou katastrální obec a politický okres.

Trvání kutacích povolení

§ 16

Kutací povolení udělují se jen na rok; mohou se však na žádost rok od roku prodlužovati, když báňský úřad se přesvědčil, že kutěť ve svém kutacím obvodu zahájil kutací práce.

Místa vyňatá z kutání

§ 17

Bez svolení vlastníka pozemku nesmí se kutati na těchto místech:

- a) uvnitř obytných, hospodářských nebo jiných budov;
- b) v uzavřených dvorech;
- c) v ohrazených domovních zahradách, ozdobných a jiných, jakož i na hřbitovech a na plochách ohraničených zdmi;
- d) ve vzdálenosti menší než třicet osm metrů kolem majetku pod a) a b) uvedeného.

Ke kutání na veřejných silnicích a železnicích, u ochranných staveb vodních, uvnitř obvodu pevnosti a v určité vzdálenosti od ní, stanovené zvláštními předpisy, pak na hranicích říšských a zemských, je třeba povolení příslušného úřadu správního.

§ 18

Činí-li se z důvodů veřejných námitky proti přípustnosti kutání na jiných místech než jsou uvedena v § 17, rozhodnou o nich báňské úřady v dohodě se zúčastněnými úřady správními.

Práva kutěťova

§ 19

Bylo-li kutání povoleno, je kutěť oprávněn zakládati a provozovati ve svém kutacím obvodu kutná díla bez omezení jejich počtu, pokud tomu ovšem nepřekážejí starší horní oprávnění.

§ 20

S dobytými nerosty smí kutěť volně nakládati pouze s povolením báňského úřadu.

§ 21

Pouhá kutací povolení nedávají ještě výhradního práva ke kutání v označeném obvodu kutacím, neboť pro týž obvod mohou býti udělena povolení kutací několika osobám.

Výhradní kutiště

§ 22

Výhradního práva na určité kutací pole nabývá kutěť teprve tehdy, označí-li báňskému úřadu bod, na němž hodlá počítati kutbu a postaviti znamení kutací. Od okamžiku, kdy toto oznámení dojde báňského úřadu, má kutěť pro označený bod výhradní oprávnění ke kutání, t. j. má výhradní kutiště.

§ 23

Oznámení o zamýšleném díle kutném může se státi buď s odvoláním na udělené již povolení kutací anebo bezprostředně se žádostí o udělení kutacího povolení, musí však vždy obsahovati přesné udání polohy zamýšleného kutného díla a místa kutacího znamení.

Kutací znamení

§ 24

Ve třech dnech po tom, kdy kutěťe došlo potvrzení báňského úřadu o jeho oznámení

výhradního kutiště, musí kutěť své výhradní kutiště označiti na povrchu znamením kutacím. Neučiní-li toho, je povinen nahraditi tím způsobenou škodu každé třetí osobě, již zvolené místo zůstalo neznámo. Kutací znamení nesmí se postaviti dříve, než to bylo oznámeno báňskému úřadu.

§ 25

Každé postavení kutacího znamení musí býti oznámeno okresním politickým úřadům, v jejichž okresích leží kutací obvod, a veřejně jimi vyhlášeno.

Zemský politický úřad určí, jakou obecně jednotnou podobu mají míti kutací znamení v každé zemi, aby byla každému poznatelná.

Hlášení u majitele pozemku

§ 26

Před zahájením kutání je každý kutěť povinen předložiti majiteli pozemku kutací povolení a pokusiti se o dohodu s ním o jeho nárocích na odškodnění.

Jak třeba postupovati, brání-li majitel pozemku kutání

§ 27

Nemůže-li se kutěť s majitelem pozemku shodnouti o odškodnění, jím požadovaném, má kutěť právo žádati od politického úřadu povolení, aby směl započítati se svou kutací prací. Učinil-li jako výhradní kutěť báňskému úřadu již ohlášku o zvoleném místě svého výhradního kutiště a nabyli tudíž kutacím znamením, je oprávněn žádati u okresního politického úřadu o povolení k postavení kutacího znamení.

V obou případech jest však kutěť povinen

a) zajistit prozatímně náhradu škody majiteli pozemku prokazatelně snad způsobenou zahájením kutací práce nebo postavením kutacího znamení, i když k dohodě nedošlo, a to částkou, již určí vyslaný zástupce okresního úřadu politického;

b) zažádati ihned u báňského úřadu, aby bylo zahájeno řízení za účelem nuceného postoupení pozemku;

c) zdržeti se - jde-li o výhradní kutiště - až do rozhodnutí o tom všech prací na tomto místě.

§ 28

Nemůže-li kutěť do třiceti dnů od postavení kutacího znamení prokázati, že podal u báňského úřadu žádost, aby bylo zahájeno řízení o postoupení pozemku, mají politické úřady okresní k žádosti majitele pozemku dáti odstraniti kutací znamení a oznámiti to báňskému úřadu.

§ 29

Odklad zahájení kutání nebo postavení kutacího znamení způsobený vyjednáváním s majitelem pozemku není přednostnímu právu kutěťovu na újmu.

Podzemní kutání (nadějná díla)

§ 30

Při podzemním kutání z dolu t. zv. nadějnými díly může býti za základ nového kutání zvolen a báňskému úřadu označen (§ 22) libovolný bod i tehdy, leží-li ještě uvnitř propůjčené dolové míry, za předpokladu, že tím nebudou dotčena jiná již nabytá práva.

Okruh výhradního kutiště

§ 31

Uvnitř horizontálního kruhu, jehož poloměr je čtyřistadvacetpět metrů a jehož střed tvoří místo kutacího znamení (kutací kruh), nesmí býti založeno cizí kutání. Výjimka z tohoto ustanovení je přípustná jen v těch báňských revírech, pro něž revírními stanovami (§§ 43, 274) je předepsáno něco jiného.

§ 32

Každé posunutí kutacího znamení kutěťem pokládá se za založení nové kutby.

§ 33

Dojde-li báňského úřadu současně více ohlášek o zvolených místech kutacích znamení (§ 22) a kryjí-li se zcela nebo z části kutací kruhy výhradních kutišť tím nabytých, přikázají se plochy, kryjící se tímto způsobem, výhradním kutěům při tom zúčastněným, společně, leč by výhradní kutěi sami mezi sebou se jinak dohodli.

Vyhrazené pole pro každé výhradní kutiště

§ 34

Každé výhradní kutiště dává nárok na propůjčení alespoň jedné míry dolové, to jest pravouhelníka o 45.116 čtverečních metrech. U kamenného uhlí zvyšuje se tento nárok na nejméně dvě dolové míry svými nejdelšími stranami na sebe přiléhající, t. j. na jednu míru dvojitou.

Je-li však výhradním kutištěm jáma, jejíž dno leží nejméně 94 metry kolmo pod drnem (přirozeným povrchem), vztahuje se nárok ten všeobecně na propůjčení dvou a při uhlí kamenném čtyř, nejdelšími stranami na sebe přiléhajících měr dolových.

Soubor více dolových měr, shrnutých v tutéž propůjčku, nazývá se dolové pole.

§ 35

zrušen

§ 36

zrušen

§ 37

Je-li délka dolového pole co do směru i velikosti určena, je tím dána i šířka jeho co do směru i velikosti; vyměření obou má se však státi tak, aby kutací znamení bylo uprostřed dolové míry.

Přenášení práv kutacích

§ 38

Každý přenos kutacího povolení nebo práva výhradního kutiště na jiného podnikatele nutno oznámiti báňskému úřadu. Kutal-li však již před tímto oznámením, budiž potrestán jako neoprávněný hornický podnikatel.

Knihy kutací

§ 39

O všech udělených povoleních kutacích, ohláškách výhradních kutišť a potvrzeních o tom udělených, pak o všech převodech takových oprávnění vede báňský úřad zvláštní knihy kutací. Nahlížeti do nich je každému dovoleno.

Hlava třetí

O propůjčce

Účel propůjčky

§ 40

Kdo chce od báňského úřadu nabýti vlastnictví k vyhrazeným nerostům, vyskytujícím se v určitém prostoru, dále práva k jejich dobývání potřebnými zařízeními provozními nebo oprávnění ke zřízení a vedení zvláštních pomocných děl nebo revírních štol, musí zažádati v prvním případě o propůjčku, v druhých však o koncesi.

Druhy propůjčky

§ 41

Horní propůjčky dělí se na propůjčky:

dolových měr, §§ 42 - 70,

přebytků, §§ 71 - 75,

povrchových měř, §§ 76 - 84.

Horní koncese dělí se na koncese:

pomocných děl, §§ 85 - 89,

revírních štol, §§ 90 - 87.

a) Propůjčení měř dolových. Pojem míry dolové.

§ 42

Dolová míra obsahuje určitou plochu (§ 34) ve vodorovné rovině bodu zarážky, a to v podobě pravoúhelníka o 45.116 m², a sahá zpravidla do věčné výšky a hloubky (do nekonečna).

Stanovy revírní

§ 43

Pokud by v jednotlivých báňských obvodech zvláštní poměry nevyhnutelně vyžadovaly, aby tam zůstaly v platnosti dosavadní druhy dolových měř i při budoucích propůjčkách, nebo aby se tam teprve zavedly míry, odchylující se od ustanovení § 42, buďtež ustanovení o tom pojata do stanov revírních.

Podmínky propůjčení dolových měř

§ 44

Propůjčení měř dolových je přípustné jen tehdy, jsou-li vyhrazené nerosty ve svých ložiskách na označeném místě tak odkryty, že mohou býti uznány podle místních poměrů za dobytelné.

Posuzování dobytelnosti ponechává se v těch revírech, kde toho místní poměry vyžadují, zvláštním nařízením, která budou vydána ministerstvem po vyslechnutí těžařů revíru.

Bod zarážky

§ 45

Bod, od něhož se má dolová míra vyměřiti (bod zarážky), může žadatel o propůjčku libovolně určit, jen musí býti tento bod v odkryté části ložiska a uvnitř dolového pole, jež má býti propůjčeno (§ 34).

Základní plocha dolových měř

§ 46

Míra dolová musí býti určena vždy pravoúhelníkem; poměr její délky k šířce je jen potud stanoven, že kratší strana pravoúhelníka nesmí býti menší než 106 metrů.

Počet měř dolových, jež možno propůjčiti

§ 47

Zpravidla smí se propůjčiti na jeden nález jen tolik měř dolových, kolik jich je vyhrazeno pro jedno výhradní kutiště (§ 34).

Leží-li však bod zarážky tak, že z něho lze vyměřiti více ještě propůjčených měř dolových, může žadatel o propůjčku položit na jeden nález při kamenném a hnědém uhlí až čtyři dvojitě míry, při všech ostatních nerostech však až čtyři jednoduché míry dolové.

§ 48

Pro propůjčku, jež s počátku nebyla vyžádána v plném rozsahu uvedeném v § 47, může býti i dodatečně ještě požadováno zákonně doplniti pole, pokud tomu nepřekážejí práva jiných podnikatelům zatím nabytá.

Přípustnost takového doplnění nutno však zjistiti stejně jako při nové propůjčce.

Forma a obsah žádostí o propůjčku

§ 49

Žádosti o propůjčku musí:

- a) obsahovati jméno a bydliště žadatele nebo jeho plnomocníka a musí jím býti vlastnoručně podepsány; podává-li žádost plnomocník, musí býti žádost doložena potřebnou plnou mocí;
- b) obsahovati popis polohy a povahy nálezů s udáním majitele pozemku, popis místní obce a politického okresu, pak vzdálenosti bodu zarážky od dvou pevných, všeobecně rozeznatelných bodů;
- c) býti doloženy dokladem učiněného nálezů;
- d) bylo-li nálezů dosaženo kutáním, musí se udati dílo kutné, jakož i v jaké hloubce a ve kterém směru od vstupního díla na povrchu byl nález učiněn.

Dále má žadatel:

- e) udati počet a polohu měř dolových, o něž žádá, a jméno, jež propůjčka má obdržeti, a posléze
- f) prohlásiti, mají-li býti žádané míry zapsány samostatně do knihy horní anebo připsány jako nová součást závodu v knize již zapsaného.

Mapa polohy měř

§ 50

O poloze nálezů musí býti předložena dvojmo mapa povrchové situace v katastrálním měřítku 1:2880 a do jedné z nich musí býti zakresleny žádané míry dolové, jejich počet a poloha.

Mapy tyto mohou býti podány zároveň se žádostí o propůjčku; musí však býti podány nejpozději osm dní před místním šetřením o přípustnosti dožadované propůjčky, t. j. před ohledáním měř (§ 54), jinak žádost o propůjčku pozbývá svého účinku.

Oddělené žádosti o propůjčku

§ 51

O každou propůjčku nutno podati zvláštní žádost.

Souvisí-li však spolu žádosti současně podané, pokud se týče žádaných měř dolových, je dovoleno předložiti tu společnou mapu o poloze měř (§ 50).

Přednostní právo při více žadatelích

§ 52

Mezi více žadatelí o propůjčku přísluší přednostní právo k volbě rozsahu a polohy dolového pole podle zákonných předpisů tomu, jehož žádost o propůjčku byla dříve báňskému úřadu podána.

§ 53

Různí žadatelé o totéž dolové pole, jichž žádosti došly báňského úřadu téhož dne, obdrží je, nemohou-li se o rozdělení shodnouti, společně.

Ohledání měř

§ 54

Před každou propůjčkou musí se konati místní šetření o její přípustnosti - ohledání měř.

Úkolem jeho je:

- a) zajistit, že udaného nálezů nerostu bylo dosaženo a že nález je dobytelný podle ustanovení § 44;
- b) vyšetřiti, možno-li a s jakými změnami žádané pole žadatelí propůjčiti, aniž by byla porušena práva dříve nabytá. Musí tedy býti zatím vyměřeno dolové pole zvláště sousedním výhradním kutěům, kteří mají přednost při volbě svého dolového pole (§ 36);
- c) uvážiti všechny poměry veřejné i vztahy ke zúčastněným majitelům pozemků;

d) zkoušeti mapu polohy měr, doplniti a opravití ji podle potřeby.

Vyhláška ohledání měr

§ 55

Každé ohledání měr vyhlásí se veřejně přiměřenou dobu předem s udáním podstatných bodů žádosti o propůjčku.

Přibrání znalců

§ 56

Do čtrnácti dnů po obdržení pozvání k ohledání měr (§ 54) může jak žadatel o propůjčku, tak i každý sousední kutěř a majitel dolů žádati, aby byli k ohledání měr přibráni dva nestranní znalci. Znalce tyto určí báňský úřad.

Rozhodnutí o provedeném ohledání měr

§ 57

O každém ohledání je báňský úřad povinen rozhodnouti, je-li žádaná propůjčka přípustná, a vyzooměti o tom všechny zúčastněné.

§ 58

Nedostavil-li se žadatel o propůjčku k řízení, vyčká báňský úřad po dobu čtrnácti dnů ode dne, na který bylo řízení stanoveno.

§ 59

V této lhůtě, jež nesmí býti za žádných podmínek prodloužena, může žadatel o propůjčku prokázati, že se nemohl dostaviti, a žádati o nařízení nového ohledání měr.

§ 60

Zamítnutí žádosti o propůjčku způsobuje jen ztrátu přednosti, pocházející z podání žádosti (§ 52); dříve nabytá kutací práva žadatelova se tím však neruší.

§ 61

Překáže-li propůjčce spory o práva soukromá, nutno je vyříditi pořadem práva.

§ 62

Až do vyřízení jednání o takových předběžných otázkách nutno sice posečkati s rozhodnutím o propůjčce, žadatel o propůjčku má však u báňského úřadu prokázati, že se své strany není vinen opominutím řádného pohánění věci. Báňský úřad může mu též předepsati přiměřenou lhůtu, ve které má věc ukončiti a doklady o tom předložit, jinak jeho žádost o propůjčku by byla zamítnuta.

Vystavení propůjčovací listiny

§ 63

Byla-li buď hned nebo po odstranění naskytnuvších se překážek uznána propůjčka za přípustnou a nabyla-li rozhodnutí o tom právní moci, obdrží žadatel na základě toho od báňského úřadu listinu propůjčovací.

Vymezníkování dolových měr

§ 64

Není-li revírními stanovami určeno něco jiného, musí se každé propůjčené pole nejdéle do roka po právoplatném propůjčení vyměřiti a na povrchu (zemském) vymezníkovati (vyznačiti) podle propůjčovací listiny a mapy o poloze měr, k čemuž nutno přibrati všechny sousední majitele dolů i kutěře a majitele pozemků.

§ 65

Podnět k tomu učiní báňský úřad z úřední povinnosti.

Jeví-li se již při ohledání měr, že není překážky proti propůjčce, má zástupce báňského úřadu provést vymezení ihned po skončeném řízení o ohledání měr.

§ 66

O provedeném vymezení sepíše se protokol, v němž se každý mezník (hraničník) zevrubně popíše a poloha mezníků (hraničníků) zanesse do mapy o poloze měr.

Protokol podléhá potvrzení báňského úřadu, který jej zašle soudu k zapsání do horní knihy.

Obnovení hranic dolových polí

§ 67

Každý majitel hor je oprávněn žádati u báňského úřadu o obnovení hraničních znamení svého dolového pole, jež se stala neznatelnými, způsobem určeným v předcházejících §§ 64, 66.

Určení hranic v dole

§ 68

Majitel dolu může také žádati, aby se povrchové hranice vyznačily v dole, nebo aby se poloha jednotlivých bodů v dole určila na povrchu.

Mapa, kterou jest o tom vyhotoviti a báňským úřadem stvrditi, budiž vyzvednuta u tohoto úřadu.

Výhrada pořadu práva při vyměření dolových polí

§ 69

Vzniknou-li při vyměřování dolových polí spory (§§ 64, 68), jež nemohou smírně býti urovnány, nutno je vyřídití pořadem práva.

K místnímu šetření o určení hranic, kteréž se provádějí pořadem práva, přibere se vždy zástupce báňského úřadu.

Právní účinek jednání o propůjčení a vyměření měr dolových

§ 70

Propůjčení nebo vyměření dolového pole nemůže býti na újmu jiným majitelům dolů, pokud jde o jejich stáří v poli nebo o jiná jimi dříve nabytá práva.

b) Propůjčování přebytků

§ 71

Části hor, jež jsou propůjčenými měrami dolovými tak uzavřeny, že do nich nemůže býti položena pravidelná míra dolová (§§ 42 a 46), slovou přebytky.

§ 72

Přebytky propůjčují se zvláště a nutno se jim při nových propůjčkách co nejvíce vyhnouti. Hotové již přebytky nebo přebytky, jimž při budoucích propůjčkách se nelze vyhnouti, smějí býti propůjčeny jen majitelům dolů, jichž dolové míry s nimi hraničí.

§ 73

Jeví-li se při ohledání měr přebytek, nebo hlásí-li se o něj sousední držitel dolových měr, nutno o tom vyrozuměti všechny sousedy s vyzváním, aby do třiceti dnů od doručení prohlásili, chtějí-li se ucházeti o propůjčku tohoto přebytku.

§ 74

Hlásí-li se v této lhůtě jen jeden uchazeč, anebo shodne-li se více žadatelů o rozdělení přebytku, propůjčí se v prvním případě jedinému uchazeči celý přbytek, v druhém případě každému uchazeči část přebytku, připadající naň podle dohody, a připojí se k jeho poli.

Nemohou-li se takoví uchazeči dohodnouti o rozdělení, propůjčí se jim přbytek jako zvláštní vlastnictví společně, ale žádný podílník nesmí svůj podíl prodati nikomu jinému než

některému spoluvlastníku anebo tomu, kdo zároveň s ním převezme i jeho vlastní sousední míry dolové (§ 111).

§ 75

K propůjčení přebytku dostačí předložiti všemi podílníky uznané mapy o poloze přebytku a o zamýšleném jeho přidělení.

c) O propůjčování měř povrchových

§ 76

Povrchové míry propůjčují se na vyhrazené nerosty, vyskytující se v rozsypech (pískových naplaveninách), řečištích, ve valounech, v naplaveném pohoří anebo ve starých opuštěných haldách, pokud nejsou v propůjčeném již poli, kde nutno je pokládati za příslušenství propůjčky (§§ 127, 131), dále pak na rudy bobové a železovec bahenní.

§ 77

Povrchová míra může se propůjčiti až do plošného obsahu 115.000 čtver. metrů a sahá do hloubky zpravidla jen až k přirozené pevné hornině.

Tvar každé povrchové míry závisí na vůli žadatelově a na uvážení báňského úřadu. Jen v obvodech, kde zvláštní poměry vyžadují jiné míry plošné anebo určité podoby povrchových měř, mohou se ustanovení o tom pojmouti do stanov revírních.

§ 78

K propůjčení povrchových měř stačí průkaz, že se vyhrazené nerosty skutečně vyskytují v ložiscích označených v § 76 a že se tím nezkracují nabytá již práva jiných hornických podnikatelů.

§ 79

Báňský úřad určuje od případu k případu, v jaké vzdálenosti od hutí a úpraven není přípustna propůjčka povrchových měř a kde tedy užiti nerostů, takto se vyskytujících, přísluší pouze majiteli blízké huti.

§ 80

Žádosti o propůjčení povrchových měř musí obsahovati udání jména a bydliště žadatelova i polohy a rozsahu žádané povrchové míry a musí k nim býti přiložen kus nerostného ložiska jako doklad.

§ 81

O žádostech za propůjčení povrchových měř nařídí se místní šetření s přibráním všech sousedních držitelů povrchových nebo dolových měř a hutí, majitelů pozemků, pak politických i ostatních snad zúčastněných veřejných úřadů správních.

§ 82

Nevyskytnou-li se při tom překážky, vyhotoví se o žádaných povrchových měřích mapa, vykolíkují se ihned hranice a jednacím spisy předloží se báňskému úřadu k rozhodnutí o propůjčce.

Vzniknou-li pochybnosti, jichž při místním šetření nelze odstraniti, není propůjčení povrchové míry přípustné. Uchazeč může však po odstranění překážek žádost svoji obnoviti.

§ 83

Na místech, kde kutání závisí na svolení majitelů pozemků nebo úřadů správních (§ 17), nesmějí bez něho býti prováděny ani práce v povrchových měřích.

Předpisy dané o veřejném označení kutišť (§ 24) a o poměrech k majiteli pozemků (§§ 26 - 28) platí i pro povrchové míry.

§ 84

Zakládání kutacích děl a nabývání i užívání dolových polí uvnitř nebo pod povrchovými měřami nesmí těmito býti rušeno; při poškození přísluší však jejich vlastníkům stejné právo na náhradu škody jako vlastníkům povrchu, jimž byla hornictvím způsobena škoda (§ 98).

d) O koncesi pomocných děl

§ 85

Štoly a jámy mimo propůjčené pole, jež slouží jeho výhodnějšímu provozu (pomocné štoly a pomocné jámy), smějí býti zakládány a provozovány jen s povolením báňského úřadu.

§ 86

Žádá-li majitel dolů o pomocné dílo z volného pole ke svému vlastnímu závodu, má se mu povolit po slyšení zúčastněných úřadů i stran a po vynesení rozhodnutí o námitkách proti přípustnosti koncese.

Povolené pomocné dílo musí býti připsáno v horní knize dolovému poli žadatelovu jako příslušenství.

§ 87

Žádá-li však o pomocné dílo cizí podnikatel nebo několik majitelů dolů, potřebujících pomoci, společně, jest přiložiti k žádosti v prvním případě úmluvu mezi podnikatelem a těmi, kdož potřebují pomoci, v druhém případě však úmluvu majitelů dolů, kteří se ke společnému dílu spojují, o způsobu a době provedení i o jejich vzájemných právech a povinnostech.

Zároveň musí býti předložen celý provozní plán, doložený mapami povrchu i mapami důlními.

§ 88

Povolení k takovému pomocnému dílu lze udělit jen po předcházejícím vyšetření všech místních poměrů a po uznání jeho přípustnosti a nutnosti a musí býti zapsáno jako zvláštní horní koncese do horní knihy.

K založení věcného práva musí býti zapsány jako břemeno na majetku jeho i závazky, které převzal majitel závodu, potřebujícího pomoci.

§ 89

Pozdějším propůjčením volného pole, v němž bylo povoleno pomocné dílo jinému podnikateli, nesmí býti ohroženo další trvání pomocného díla.

O koncesi revírních štol

§ 90

Hornické podniky, jimiž se má celý horní revír otevřít štoly, nebo jimi mají býti nerostná ložiska v hlubších patrech odkryta a dobývání jich jakýmkoli způsobem usnadněno, slovou revírní štoly.

§ 91

Revírní štoly mohou býti jen tehdy povoleny, je-li jejich zřízení žádoucí k obecnému užítku hornictví celého revíru.

Povolení toto je vyhrazeno ministerstvu po předchozím vyšetření všech okolností báňským úřadem.

§ 92

Každá žádost o povolení revírní štoly musí býti opatřena hlavním plánem provozním a mapou povrchu celého revíru, v němž podnikatel revírní štoly zamýšlí dílo vésti a rozvětvit.

Zároveň musí býti předložen návrh podmínek, za kterých žadatel je ochoten dílo provést.

§ 93

Prohlásí-li se značný počet majitelů dolů, usedlých ve vyžádaném obvodu revírní štoly, pro její zřízení, takže žadatel se domnívá, že ji může založit, a je-li zároveň nepochybně zjištěno, že zřízení štoly bude prospěšné i těm horním podnikatelům, kterým budoucně v revíru budou propůjčeny dolové míry, je schválení revírní štoly přípustné, třeba nesouhlasili s návrhem všichni majitelé dolů v obvodu revírní štoly.

§ 94

Práva a povinnosti podnikatele revírní štoly s jedné a dosavadních majitelů dolů v revíru se strany druhé stanoví se vzájemnou úmluvou. Práva a povinnosti, jež má míti podnikatel revírní štoly proti těm, kdož nabudou měr dolových budoucími novými propůjčkami, nutno přesně uvést v koncesi revírní štoly.

Jaké zvláštní výhody by jinak podnikateli revírní štoly bylo snad poskytnouti vyhrazením volného pole bez ohledu na obvyklá omezení, ponechává se posudku ministerstva se zřetelem na velikost a prospěšnost podniku.

§ 95

V žádném případě nesmějí oni majitelé dolů, kteří odepřeli svůj souhlas, býti nuceni k účasti, nebo ti, kteří souhlasili, přidržováni k většímu plnění, než které výslovně převzali.

Dostane-li se však majitelům dolů, kteří se podniku vzepřeli, revírní štolou později pomoci, má podnikatel revírní štoly právo, žádati od nich po dobu trvání této pomoci přiměřenou náhradu. Náhradu tuto určí, nedohodnou-li se strany, báňský úřad s výhradou pořadu práva, přihlížeje při tom k dosaženým úsporám provozních nákladů.

§ 96

Horní podnikatelé, jimž budou později propůjčeny nové dolové míry v revíru, jsou podle zákona povinni převzítí naproti podnikateli revírní štoly stanovené závazky a třeba jim je uložití v jejich propůjčovacích listinách.

§ 97

Byla-li revírní štola opuštěna, může býti znovu propůjčena za šetření předpisů, platících pro nové propůjčení (§§ 92 - 96).

Uvázati se v držbu revírní štoly jako výhradního kutiště nebo dolové míry smí býti povoleno jen tehdy, když na trojí, vždy po dvou měsících učiněné vyzvání, uveřejněné v listě, určeném k veřejným vyhláškám v příslušné korunní zemi, po celý rok od vydání vyhlášky nikdo se nepřihlásil ke znovuotevření revírní štoly.

Hlava čtvrtá

O postupu pozemků a vody hornickým podnikům a o náhradě horních škod

Postoupení pozemku

§ 98

Každý majitel pozemku je povinen postoupiti za přiměřené odškodnění (§ 365 obč. zák.) potřebné pozemky hornickému podnikateli, aby jich užíval k hornickému provozu.

§ 99

Vlastník pozemku je povinen (§ 101) postoupiti pozemky, na nichž kutání je závislé na jeho svolení (§ 17, odst.1), jen tehdy, dal-li ministr hospodářství a práce z převažujících důvodů veřejného zájmu k tomu souhlas; v tomto případě je báňský podnikatel oprávněn a na žádost vlastníka pozemku povinen, převzítí označené pozemky do vlastnictví.

Je-li ke kutání na pozemku zapotřebí povolení příslušného správního úřadu (§ 17, odst. 2), je jeho povolení zapotřebí i pro postoupení pozemku.

§ 100

K pokusům kutacím neb jinému jen přechodnému použití pro hornictví může býti požadováno jen dočasné postoupení pozemku, při odnětí jeho však k účelům, při nichž lze předvídati trvalé užívání, má vlastník pozemku právo naléhati na převzetí pozemku do vlastnictví.

Požadavek tento může býti i tehdy vysloven, ukáže-li se teprve dodatečně, že používání, které se s počátku pokládalo za dočasné, přechází v trvalé.

§ 101

Nemohou-li se zúčastnění dohodnouti o postoupení pozemku nebo o odškodnění, provede báňské hejtmanství za účasti zemského úřadu nutná šetření. K těmto šetřením se pozve báňský podnikatel a

vlastník pozemku a přiberou se, pokud je to nutné, znalci.

§ 101a

Po provedeném šetření mohou zástupci báňského hejtmanství a zemského úřadu ve vzájemném dorozumění, jestliže z důvodů veřejného blaha vyžaduje řízení zvláštního urychlení, uvést báňského podnikatele na návrh předběžně do držby pozemků, pokud podle výsledků šetření jsou nutné k hornickému provozu. Před uvedením do držby musí se jednat s vlastníkem pozemku, a je-li někdo jiný oprávněn pozemku užívat (uživatel, poživatel, nájemce nebo pachtýř atd., dále jen "držitel"), i s ním.

Vlastníku pozemku se zvlášť nahradí zvláštní škoda vzniklá uvedením do držby, pokud není kryta úroky, plynoucími ode dne uvedení do držby z náhrady, která se má za přenechání pozemku poskytnouti. Utrpí-li jiný držitel pozemku uvedením do držby škodu, kterou není povinen nahradit vlastníkem pozemku, nahradí se mu zvlášť i tato škoda.

Stav pozemku, pokud má význam pro pozdější stanovení ceny pozemku a vedlejších odškodnění, budiž zjištěn v řízení o uvedení do držby nebo, není-li to ihned možné, v novém řízení, které se stanoví písemně s krátkou lhůtou, v případě potřeby s přibráním jednoho nebo více znalců.

Odškodnění (odstavec 2) budiž stanoveno pokud možno již v usnesení o uvedení do držby. Budiž vyplaceno oprávněnému co nejdříve; bude-li placení zaviněně zdržováno, budiž na návrh oprávněného usnesení zrušeno.

Usnesení budiž účastníkům doručeno nebo protokolárně prohlášeno. jim přísluší, pokud nejde o odškodnění, právo odvolati se k ministerstvu hospodářství a práce ve lhůtě 8 dnů od doručení nebo, bylo-li prohlášení učiněno v jejich přítomnosti, od prohlášení. Odvolání, které nemá odkladného účinku, budiž podáno u báňského hejtmanství. Rozhodnutí o odškodnění může být napadáno jen pořadem práva ve lhůtě 30 dnů od okamžiku označeného ve druhé větě jako počátek lhůty.

§ 102

Po ukončení šetření rozhodne báňské hejtmanství o tom, zda mají být pozemky postoupeny, v jakém rozsahu a za jakých podmínek. Před rozhodnutím dohodne se báňské hejtmanství se zemským úřadem (§ 101).

§ 103

V rozhodnutí jest hned podle nálezu znalců též zatímně stanoviti způsob a výši odškodného.

Straně, která s tímto stanovením se nechce spokojiti, zůstává sice vyhrazen pořad práva, podnikatel hor je však oprávněn, jakmile složil u soudu výkupní částku, anebo roční odškodné pupilárně zajistil, požadovati okamžité postoupení pozemku.

§ 104

Každý majitel pozemku je povinen za náhradu způsobené škody trpěti umístění mezníků a kolíků potřebných k zaměření propůjčených dolových neb povrchových měr, k označení kutišť a jejich vymezení na povrchu a nechati tyto hraniční značky netknuty.

Jen v místech v § 17 pod a), b), c) jmenovaných, na veřejných silnicích a železnicích není umístňování takových značek přípustno.

Postoupení povrchových vod

§ 105

Povrchové vody, jichž je třeba k provozu hor, musí být i proti vůli vlastníka a ve prospěch držitele revírní štoly i od jiných majitelů hor postoupeny, pokud zájmy vodní policie neb jiné veřejné zájmy tomu nepřekážejí a pokud z požadovaného postoupení vody lze očekávati větší národohospodářské výhody.

Šetření o tom děje se podle platných předpisů o postoupení pozemků a v rozhodnutí nutno zároveň stanoviti podmínky, za nichž se podnikateli hor vodního práva dostává.

Náhrada důlních škod

§ 106

Majitel hor neodpovídá za škody na budovách, vodovodech neb jiných zařízeních, která byla

zřízena v dolovém poli teprve po jeho propůjčení bez úředního stavebního povolení.

§ 107

Chce-li majitel pozemku stavěti v propůjčených měřích povrchových, stanoví politický úřad po slyšení báňského úřadu majiteli povrchových měř přiměřenou lhůtu, ve které má dobýti propůjčené vyhrazené nerosty v prostoru pro stavbu určeném.

Hlava pátá

O vlastnictví k horám a právech spojených s propůjčkou hor

§ 108

Zvláštní ustanovení, týkající se držby a užívání hor, vztahují se:

1. na knihovní vklad;
2. na srážení a na rozkouskování dolových měř;
3. na knihovní spojování vlastnictví k horám s jinými nemovitostmi;
4. na evidenci veřejné knihy;
5. na příslušenství hor;
6. na užívání vyhrazených a nevyhrazených nerostů, vyskytujících se uvnitř dolové nebo povrchové míry;
7. na užívání důlních vod;
8. na oprávnění prováděti určité stavby v dole i na povrchu;
9. na oprávnění k výkonu živnostenských oprávnění.

1. Předmět vlastnictví k horám

§ 109

Propůjčené dolové míry (§ 63), přebytky (§ 74), pomocná díla (§ 85) a revírní štoly (§ 90) jsou nemovitým vlastnictvím a předmětem vkladu do horní knihy. Kde a jak je knihu tuto vésti, stanoví se zvláštními předpisy.

§ 110

Revírní štoly zapisují se v horní knize na držebním listu majitele revírní štoly jako právo, závazky převzaté smluvně vůči němu jinými majiteli dolů na jejich majetku těmito závazky dotčeném jako břemeno. Závazky majitelů později propůjčených měř dolových, kteří již nabytím svých měř (§ 96) přejímají plnění vůči majiteli revírní štoly, obsahují jejich propůjčovací listiny.

§ 111

Nově propůjčené dolové míry mohou podle volby nabyvatele zapsány býti v horní knize buď samostatně nebo připsány k majetku tma již zapsanému.

Přidělené přebytky (§ 74) a pomocná díla, jež byla povolena majiteli hor k jeho vlastním dolům (§ 86), připíší se vždy k hlavnímu statku, společné přebytky (§ 74) a samostatná pomocná díla (§ 87) zapíší se však odděleně.

2. Srážení dolů

§ 112

Odděleně propůjčené dolové míry nebo dolová pole bez rozdílu, patří-li jedinému nebo různým majitelům, mohou býti k jejich žádosti sloučena (sražena) v jediné větší pole s jediným hlavním dílem,

a) hraničí-li přímo spolu;

b) může-li býti jejich sloučením provoz hor účelněji provozován.

Váznou-li knihovně na různých takových dolech různá hypotekární břemena, nebo táž břemena

v jiném pořadí, může se povolit sloučení jen tehdy, je-li tu souhlas věřitelů a jejich prohlášení, v jakém pořadí se mají břemena na sloučený majetek přenést.

§ 113

Sražení může být povoleno do dvojnásobku propůjčky dolového pole, přípustné podle § 47 na jeden nález.

§ 114

Před povolením sražení nutno vždy provést jednání podle ustanovení §§ 54 a 57, při němž je zjistiti přípustnost povolení (§ 112) a zhotoviti novou mapu polohy měř.

Leží-li jednotlivé dolové míry, jež mají být sraženy, v okresu různých báňských úřadů, může být povoleno sražení jen dohodou všech těchto úřadů. Nerozhodnou-li úřady tyto souhlasně, rozhodne o tom společný nadřízený úřad, který určí zároveň horní knihu, do níž se vloží sloučený celek.

Bylo-li žádosti vyhověno, vyhotoví se s poukazem na původní propůjčky nová listina propůjčovací a opraví se horní kniha.

Rozkouskování dolových měř

§ 115

Jednoduchá dolová míra smí být jen tehdy prostorově dělena, spojí-li se každá její část se samostatným dolovým majetkem, s ní sousedícím.

Hypotekární břemena váznoucí na děleném dolu přecházejí na celky, jimž se části připíší. Váznou-li však na těchto celcích již jiná břemena, nebo v jiném pořadí, je třeba souhlasu hypotekárních věřitelů a jejich prohlášení, jak se mají pohledávky jejich přenést.

§ 116

Plán rozkouskování musí být předložen báňskému úřadu ke schválení a po schválení sdělen soudu za účelem opravy horní knihy.

3. Povrchové součásti vlastnictví k horám

§ 117

Veškeré budovy na povrchu, dílny a stavby, jichž je třeba k výkonu propůjčeného horního oprávnění aneb které byly majitelem závodu k tomu určeny, tvoří se závodem jediný celek.

Věnování těchto nemovitostí za součásti závodu musí být zapsáno jak v horní knize, tak poznamenáno v pozemkových neb jiných veřejných knihách, v nichž reality ty jsou snad zapsány.

Jsou-li na těchto statcích zaznamenány hypotéky, může spojení nastati jen se souhlasem zaznamenaných hypotekárních věřitelů. Nedají-li tito k tomu svého souhlasu, je majitel oprávněn zaznamenaný hypotekární dluh nebo soudně zjištěnou jeho odhadní hodnotu u soudu složit.

§ 118

Pokud tomu nepřekážejí politické předpisy, je majiteli hor ponecháno na vůli užívati se závodem kterýchkoli jiných nemovitostí, třeba tyto neslouží přímo provozu závodu, a spojení je záznamem ve veřejných knihách v jeden celek, pokud spojení tomu nejsou na závadu zápisy ve veřejné knize.

Váznou-li na nich pohledávky hypotekární, platí ustanovení § 117.

4. Stálá evidence veřejných knih

§ 119

Na nemovitost knihovně spojenou s horním závodem (§§ 117 a 118) nesmí být učiněn, pokud spojení to trvá, v pozemkových nebo jiných veřejných knihách, v nichž se snad vyskytuje, žádný zápis co do stavu držebnostního nebo stavu břemen, a zápisy prováděné v horní knize vztahují se též na povrchové reality k závodu tam připsané.

§ 120

Jakmile však pomine věnování takových realit k provozu závodu (§§ 117, 118), musí býti též v horní knize provedeno jejich odloučení od závodu a musí býti obnoveny jejich rubriky v pozemkových neb jiných veřejných knihách, kam podle své povahy náležejí, se všemi břemeny, jež v horní knize mezitím na nich vznikla.

Tímto spojením neb oddělením se poměry zdanění nemění.

5. Příslušenství hor

§ 121

Na příslušenství hor nelze vésti samostatnou exekuci.

Za příslušenství hor nutno pokládati zvláště zvířata, stroje, náčiní a nářadí při nich se nalézající a ku provozu jich určené, zásoby materiálu, surovin neb zásoby jiného druhu a rudy i výrobky hutní, pokud podle povahy živnostenského provozu nejsou ještě ve stavu prodejném.

Ohlášení každého převodu na nového majitele

§ 122

Každou majetkovou změnu má nabyvatel i tehdy, nemůže-li se jeho knihovní zápis ihned státi, ohlásiti do 14 dnů po převzetí závodu spolu s předložením nabývací listiny báňskému úřadu, který o tom uvědomí politický úřad k vůli případnému úřednímu jednání.

6. Práva spojená s propůjčkou hor

a) vzhledem k vyhrazeným nerostům

§ 123

Propůjčkou hor nabývá její majitel výhradního práva k dobývání nejen těch vyhrazených nerostů, na jejichž nález mu byla propůjčka udělena, nýbrž k dobývání vyhrazených nerostů všeho druhu, jež se vyskytují v propůjčených mu dolových neb povrchových měřácích.

b) vzhledem k nevyhrazeným nerostům

§ 124

Dolováním získané nevyhrazené nerosty smí si majitel hor přivlastniti bez náhrady jen potud, pokud jich potřebuje ku provozu svých hor a s nimi spojených hutí; jinak je povinen nabídnouti je vlastníku pozemku, pod jehož povrchem se dobývají. Tento má na vůli, převzítí je za náhradu dobývacích a dopravních výloh. Nevyjádří-li se však k tomu do 4 týdnů, případnou nerosty ty majiteli hor.

§ 125

Vlastník pozemku může nevyhrazené nerosty vyskytující se v jeho pozemku zpracovati jen potud, pokud se tím nepřekáží provozu hor.

O přípustnosti takového užívání povrchovými pracemi rozhodují v případě sporu úřady politické v dohodě s úřady báňskými.

§ 126

Chce-li vlastník pozemku použití nerostů tohoto druhu, vyskytujících se v dole, je ponecháno majiteli hor na vůli, chce-li sám buď prováděti jejich dobývání a těžení za náhradu výloh nebo dovoliti vlastníku pozemku, aby používal jeho dolu a jeho těžních zařízení za přiměřenou úplatu (§ 195).

§ 127

Za nevyhrazené nerosty, jichž vlastník pozemku nemůže se zřetelem na provoz hor povrchovým dobýváním zužítkovati, náleží mu odškodnění podle předpisů o postoupení pozemku.

c) vzhledem k užívání důlních vod

§ 128

Na důlní vody, jež podnikatel hor uvolnil, zůstává mu vyhrazeno, i když je nechá vytékati na povrch, až do jejich spojení s jinými stálými pozemními vodami přednostní právo k jejich

užívání pro provoz hor a hutí i jejich příslušenství.

§ 129

Požadují-li jiní takové důlní vody, vyzve báňský úřad majitele hor, aby prohlásil v přiměřené lhůtě, chce-li jich v nejbližších pěti letech použítí k provozu hor.

Nestane-li se toto prohlášení v této lhůtě, nebo nepoužije-li majitel hor svého vyhrazeného práva v nejbližších pěti letech, mohou vody propůjčeny býti i jiným k jakýmkoli účelům.

§ 130

Zaplatil-li majitel hor vlastníku pozemku, po jehož pozemku vody odtékají, na odškodnění nějakou částku jednou pro vždy nebo je povinen platiti mu roční plat, je oprávněn požadovati od toho, kdo vod těch používá, po dobu používání v prvním případě zákonné úroky z odškodněného zaplaceného v kapitále, v druhém případě náhradu roční platby.

Za změny množství důlních vod z hor vytékajících vlastník hor nezodpovídá.

d) vzhledem ke způsobu a rozsahu provozu závodu

§ 131

Propůjčka hor opravňuje zároveň držitele:

- a) aby pro další otvírku nerostných ložisek a pro porub nerostů ve svém poli razil štoly, jámy, důlní a povrchová díla;
- b) aby k dobývání, těžení, úpravě a zpracování nerostů, k větrání (k přivádění vzduchu způsobitelného k dýchání) a čerpání vod (k zbavování důlních děl vod) stavěl zařízení, stroje a dílny všeho druhu, k nimžto zvláště patří mlýny na rudu, mačkadla, stoupy, plavírny, tavicí pece, amalgamovny, rtuťové mlýny, pražírny rud, koksovny, výtažny nebo louhovny, krystalisovny a důlní kovářny;
- c) aby zřizoval pro provoz svých závodních zařízení [lit. b)] rybníky, vodní jezy a vodovody;
- d) aby zakládal pro obchod a příchod lidí a zvířat a pro přivážení a odvážení hornických potřeb a výrobků cesty, stezky, mosty a železnice, k sypaní pak vytěžených nerostů odvaly;
- e) aby, šetře platných zákonů a předpisů, stavěl budovy k ochraně dolů, strojů, materiálu a výrobků a k ubytování dělníků, dozorců a správců závodu;
- f) aby prováděl ve svých dílnách vlastními dělníky řemesla potřebná pro důlní provoz;
- g) aby opatřoval vlastní dělnictvo potřebnými potravinami, leč bez živnostenského zisku.

§ 132

Spory o rozsah a výkon těchto oprávnění rozhoduje, pokud nepatří na pořad práva, báňský úřad samostatně nebo podle povahy okolností v dohodě se zúčastněným úřadem politickým, živnostenským, nebo jiným správním úřadem.

Stavební povolení

§ 133

Ke zřízení budov, vodních děl, silnic, mostů, železnic, strojů a jiných povrchových staveb, musí si majitel hor vyžádati předepsané stavební povolení politického úřadu a dokončení stavby oznámiti báňskému úřadu. Zamýšlí-li majitel hor zříditi v dole stroje, jež nejsou poháněny lidskými silami, je povinen oznámiti to báňskému úřadu před jejich postavením.

Šestá hlava

O společném provozu hor a zvláště o těžářstvech

Spoluvlastnictví k horám

§ 134

Hory mohou držeti a provozovati osoby jednotlivé nebo více fysických neb právnických osob společně.

Není-li udáno v žádosti o propůjčku hor, která je podána současně více osobami, poměr podílů, jaký má býti mezi nimi, nabudou propůjčkou všichni stejných podílů.

Meze knihovní dělitelnosti vlastnictví k horám

§ 135

Z více spoluvlastníků hor může sice býti každý podílník zapsán i v horní knize na držbu svého podílu a jej knihovně jiným zciziti i zastaviti.

Takové knihovní dělení horního vlastnictví není však přípustné, bez povolení báňského úřadu, pod šestnáctinu celku. Kde je dosud v menších dílech, nesmí býti dovoleno další dělení a dojde-li ku spojení menších dílů, nesmí se připustiti jich další dělení pod jednu šestnáctinu celku.

Právní poměry spoluvlastníků

§ 136

Práva společníků hor, jež nejsou rozděleny na více než až na šestnáctinu celku, posuzují se jak mezi sebou, tak i vůči třetím osobám podle obecných předpisů o pospolitosti vlastnictví a o smlouvách.

Chtějí-li společníci toho druhu uzavřítí mezi sebou společenské smlouvy o provozu hor, třeba je předložiti báňskému úřadu ke schválení.

Těžařstva

§ 137

Má-li býti spoluvlastnictví k horám dělitelno na menší podíly, než do jedné šestnáctiny celku, může se tak státi - nebylo-li dáno povolení báňského úřadu (§ 135) - jen zřízením těžařstva (§ 138).

Založení těžařstva musí býti oznámeno báňskému úřadu, poznamenáno v horní knize a listina o tom zřízená musí býti po schválení založena u báňského úřadu k volnému nahlédnutí.

Jeho pojem

§ 138

Těžařstvo je spolek k provozování hor, v němž každý podílník ručí jak za příspěvky k provozu podniku (příplatky), tak i za všechny závazky převzaté jménem spolku vůči třetím osobám jen svým podílem na společném jmění.

§ 139

V těžařstvu po dobu jeho trvání má každý podílník (spolutěžař) jen nárok na rozdělení výtěžku. Každý podílník může se sice vzdáti svého podílu (§ 167), jej na jiné přenést, není však sám ani žádný z jeho nástupců v držbě podílu oprávněn naléhati na rozdělení základního jmění těžařstva nebo na jeho zcizení za účelem rozdělení.

Kuxy

§ 140

Podíly na jmění těžařstva nazývají se kuxy a mají právní povahu movitých věcí.

Těžařstvo nesmí býti rozděleno ve více než 128 kuxů a kux ne ve více než 100 dílů.

§ 141

O majitelích kuxů každého těžařstva vede se záznam (kniha těžařská) jen u báňského úřadu. Knihovní jmění těžařstva může býti jen v celku zastaveno nebo jinak zatíženo.

§ 142

Dokud nebyl oznámen převod kuxu na jiného majitele báňskému úřadu k zápisu do těžařské knihy, pokládá se jen majitel tam zapsaný za spolutěžaře.

Kdo převezme kux, ručí jím těžařstvu také za příplatky na něm váznoucí.

Všeobecná ustanovení o těžařstvech

§ 143

Pro všechna těžařstva platí zpravidla všeobecná ustanovení o zřízení těžařstev, obsažená v následujících paragrafech (§§ 144 - 156). Odchytky od těchto předpisů musí býti předloženy báňskému úřadu a jde-li o předměty, které se týkají nejen hornictví, nýbrž i takových záležitostí, na které mají podle předpisů o společenských spolcích vůbec míti vliv i jiné úřady, i tímto ke schválení a zapsány k veřejné známosti u báňského úřadu.

Volba ředitele a stanovení firmy

§ 144

Každé těžařstvo je povinno, ustanoviti ředitelství s předsedou a provedenou volbu, jakož i firmu těžařstva oznámiti báňskému úřadu, který má o tom vésti vlastní záznam a povolit každému nahlédnutí do něho a vydati i jeho opis.

Plná moc ředitele

§ 145

Plnou moc ředitelství a jeho předsedy k uzavírání závazných sjednání je posuzovati podle jeho služební smlouvy, kteráž musí býti uložena jak u báňského úřadu, tak u horní knihy, aby kdokoli mohl do ní nahlédnouti.

§ 146

Ve služební smlouvě každého ředitele musí býti obsažena přesná ustanovení:

1. o jeho vlivu na provoz závodu;
2. o jeho oprávnění k přijímání a propouštění úředníků, dozorců a dělníků a k povolování jejich platů, mzdy atd.;
3. o jeho oprávnění k vydávání služebních řádů a instrukcí, k revisi a vyřizování účtů;
4. o právu k nákupu neb prodeji movitých neb nemovitých věcí, k stanovení cen, povolování úvěru, k výpůjčkám peněz a jich splácení, vydávání směnek a pod.;
5. o oprávnění k nabývání nových horních oprávnění nebo vzdání se těch, jež jsou v majetku těžařstva;
6. o právu, povinnosti a rozsahu zastupování těžařstva.

Její změna

§ 147

Má-li býti užívání plné moci ředitelovy vůči třetím osobám zase omezeno, nebo má-li býti tento snad ve výkonu jednotlivých oprávnění vázán souhlasem jiných osob, musí to býti v jeho služební smlouvě výslovně poznamenáno.

Nejasné, nebo takovým způsobem omezené plné moci, jež snadno mohou dáti podnět k pochybnostem, nebo jimiž by byl omezován zákonný chod provozu hor, nesmí býti přijaty.

Oznámení bydliště nebo plnomocníka každého spolutěžaře v okrese báňského úřadu

§ 148

Každý spolutěžař je povinen oznámiti báňskému úřadu, bydlí-li v jeho okrese, své bydliště, nebydlí-li však v témže okrese, svého tam bydlícího plnomocníka, který ho má zastupovati, který zapravuje za něho příplatky a jemuž mohou býti platné činěna všechna oznámení jak těžařstvem, tak i úřady.

Opomene-li se toto oznámení, nahrazuje se doručení uveřejněním oznámení v novinách, ustanovených v dotyčné zemi pro veřejné vyhlášky.

Schůze těžařů

§ 149

Zákonná schůzka těžařů slove schůzí těžařů, na niž těžaři jako těžařstvo činí hlasováním svá usnesení.

Schůze těžařů musí se konati pravidelně každé tři roky v sídle ředitelství, nebo v jiném místě těžařstvem k tomu určeném. Žádá-li o to třetina spolutěžařů nebo považuje-li to ředitel neb báňský úřad z důležitých příčin za nutné, stanoví se i mimořádné schůze těžařů. Báňský úřad může též vyslati ke schůzi těžařů komisaře, aby byl zpraven o průběhu jednání v ní.

Pozvání k nim

§ 150

Pozvání k těžařské schůzi obstará ředitelství a doručí je písemně aspoň čtyři týdny přede dnem stanoveným k poradě těm spolutěžařům, kteří oznámili své bydliště v okrese báňského úřadu nebo tam jmenovali plnomocníka, ostatní však vyzve novinami (§ 148) k účasti. Předem známé předměty jednání nutno vždy v pozvání uvést.

Předměty porady

§ 151

Při těžařských schůzích nutno jednati a usnáseti se o zprávě ředitelově o provozu, účetní uzávěrce a bilanci za prošlá správní léta a o všech ostatních důležitějších záležitostech správních a provozních.

Předsednictvo

§ 152

Shromáždění předsedá, pokud není zvolen zvláštní předseda, největší podílník, a mezi stejně zúčastněnými nejstarší věkem. Předseda vždy spoluhlasuje.

Hlasovací právo

§ 153

K hlasování je oprávněn každý spolutěžař, který se dostavil buď osobně nebo svým plnomocníkem. Dodatečně, po ukončení zasedání odevzdané nebo písemně došlé hlasy nesmějí býti připuštěny.

Usnášení

§ 154

Zpravidla rozhoduje absolutní většina hlasů přítomných hlasujících podle poměru podílů, při čemž se běže nejmenší podíl jako jednotka.

Při rovnosti hlasů rozhoduje mínění, k němuž se připojil předseda.

Jedná-li se však o změnu spolkových stanov nebo o zcizení postrádatelných částí nemovitého jmění těžařstva, je k platnosti usnesení potřebí souhlasu aspoň tří čtvrtin přítomných hlasujících podle poměru podílů.

§ 155

Předpisy obecného občanského zákona o právu přehlasovaných, žádati zajištění nebo zrušení společenství (§ 834 o. obč. z.) nevztahuje se na těžařstva (§ 139).

Zrušení těžařstva nebo zcizení základního jeho jmění může se státi jen se souhlasem buď všech nebo aspoň majitelů tří čtvrtin všech podílů těžařstva. V tomto případě je však zapotřebí vyžádati si schválení toho příslušným báňským úřadem.

Vedení zápisu

§ 156

Předseda ředitelství je povinen postarati se o vedení zápisu a dohlížeti na něj; zápis musí podepsati všichni přítomní spolutěžaři neb jejich plnomocníci.

Vybírání příplatků předpisem ředitelovým

§ 157

Příplatky (§ 138) stanovené na schůzi těžařů (§ 151), předpíše ředitel ve smyslu učiněných usnesení a výběr je určeným způsobem a v stanovené době.

Vybírání příplatků soudním vyzváním

§ 158

Spolutěžaře, kteří nevyhoví předpisu ředitelovu nebo jimž nemohl být předpis v okrese báňského úřadu doručen, vyzve k žádosti ředitelově soud se stanovením čtrnáctidenní lhůty, aby příplatek složili a vyrozumí je o tom podle ustanovení § 148 písemně nebo vyhláškou v novinách.

§ 159

Žádost ředitelova musí za tím účelem být opatřena ověřeným výňatkem ze zápisu o schůzi těžařů a potvrzením báňského úřadu, že vyzývaný je zapsán jako spolutěžař.

Vymáhání příplatku exekucním prodejem podílů liknavého spolutěžaře

§ 160

Po bezúčinném projití lhůty má ředitel zažádati proti liknavému spolutěžaři o exekucní dražbu jeho horního podílu.

§ 161

Podá-li dlužník až do dražby námítky proti správnosti uplatňované pohledávky a věrohodně je doloží, nebo složí-li u soudu požadovaný příplatek i obnos vzešlých útrat, odkáže se nárok těžařstva k řádnému řízení a s dražbou se zatím posečká.

§ 162

Až do dražby je oprávněn jak liknavý dlužník, tak i každý podílník hor zaplatiti dlužný příplatek a soudní útraty.

Stane-li se tak, upustí se od dražby.

§ 163

Dražba provede se podle předpisů soudního řádu, nesmí však být přijato žádné podání pod vyvolací cenu a nejvyšší podání musí být hotově složeno.

Vyvolávací cenou je úhrn dlužného příplatku a přibližných soudních útrat.

§ 164

Vydražený podíl přiřkne se vydražiteli a zpraví se o tom z úřední povinnosti též báňský úřad, aby zapsal vydražitele do knihy těžařů.

Ze složeného nejvyššího podání uhradí se soudní útraty a příplatky až do dražby splatné, případný zbytek přiřká se vystoupilému spolutěžaři.

§ 165

Nepřihlásí-li se při dražbě žádný koupěchtivý, musí ostatní spolutěžaři převzít dražený podíl a zaplatiti příplatky na něm váznoucí.

§ 166

K tomu účelu přiřkne jim soud u vyřízení dražebního roku tento podíl, báňský úřad pak, jemuž se z úřední povinnosti o tom podá zpráva, připiše jim jej ihned v knize těžařské dle poměru jejich podílů a dřívějšího spolutěžaře z ní vymaže.

Dlužný příplatek vybere ředitel předpisem od těchto spolutěžařů. Za vzniklé soudní útraty ručí vystouplý spolutěžař i svým ostatním jměním.

Vzdání se podílů

§ 167

Použije-li spolutěžař práva vzdání se svého podílu, což je mu dovoleno až do provedení dražby (§ 139), případně tento podíl ostatním spolutěžařům. Tito musí převzít dlužný příplatek, případně soudní útraty nese však vzdávající se.

Prohlášení o vzdání se podílu nutno odevzdati buď řediteli nebo přímo báňskému úřadu; při psání a odepsání uvolněného podílu provede se podle výše uvedených ustanovení (§ 166).

Použití těchto předpisů na stávající těžařstva

§ 168

Předpisův zde daných (§§ 138 - 167) použije se i na těžařstva již zřízená. Báňské úřady mají je tudíž v dohodě se soudy přidržeti k opravě jejich společenských ustanovení, k volbě jejich ředitele a firmy a ku předložení listin o tom, aby těžařstva ta mohla býti schválena, poznamenána v horní knize a zapsána u báňského úřadu pro obecnou známost.

Práva hypotekárních věřitelů jednotlivých spolutěžařů

§ 169

Jsou-li jednotliví podílníci při stávajících již těžařstvech zapsáni v horní knize jako majitelé svých podílů a jsou-li tyto zatíženy dluhy, musí:

1. má-li býti podíl takového spolutěžaře pro nezaplacené příplatky exekučně vydražen (§§ 158 až 166), před nařízením dražby býti vyrozuměn i hypotekární věřitelé, jimž třeba přikázati nejvyšší podání při dražbě dosažené, pokud z něho po uhrazení příplatku a útrat exekučních něco zbývá.

Nestačil-li by však zbytek nejvyššího podání k uspokojení hypotekárních věřitelů, nebo nehlásil-li se při dražbě žádný koupěchtivý, přejde dražený podíl v prvním případě na vydražitele, v posledním případě však na spolutěžaře bez břemen.

2. Vzdal-li se některý spolutěžař svého podílu, zatíženého hypotekárními dluhy, jsou ostatní spolutěžaři povinni přejmouti s ním i váznoucí na něm břemena. Mohou však místo toho žádati pro nezaplacený příplatek za exekuční dražbu podle ustanovení předcházejícího odstavce.

Sedmá hlava

O udržování hor v řádném provozu a o horních lhůtách

Náležitosti udržování v řádném provozu

§ 170

zrušen

a) Zajištění proti nebezpečí pro osoby a majetek

§ 171

zrušen

Opatření a tresty při jeho zanedbání

§ 172

zrušen

§ 173

Báňský úřad případně s přibráním znalců určí, shledá-li stav přičící se bezpečnosti, způsob jeho odstranění a lhůtu k provedení toho, nebo nařídí, je-li toho třeba, i okamžité provedení na útraty majitele hor.

b) Stálý provoz

1. Ve výhradních kutištích a dolových měrách

§ 174

Ku stálému provozu [§ 170, lit. b)] každého díla jak ve výhradních kutištích, tak i v propůjčených dolových měrách neb polích vyžaduje se, aby dílo to bylo osazeno každého v horním revíru obvyklého pracovního dne, po osmihodinovou pracovní dobu tolika dělníky, jak toho vyžaduje

povaha místa a účel provozu. V propůjčených dolových měřácích musí zároveň aspoň každé hlavní důlní dílo býti udržováno stále ve sjízdném stavu, rubání pak musí se díti co možná úplně a takovým způsobem, aby se dalšímu nálezu nepůsobily zbytečné překážky neb obtíže. Za protizákonné překážení nebo ztížení dalšího nálezů se zvláště pokládá, činí-li majitel hor nebo někdo jiný s jeho vědomím výskyt vyhrazených nerostů úmyslně neznatelným nebo jej jinak zakrývá.

§ 175

Nemůže-li se provozovati dílo pro místní překážky, nýbrž musí-li mu býti poskytnuta pomoc jiným dílem, dostačí provoz jen pomocného díla, je-li toto náležitě osazeno (§ 177) a udržuje-li se zároveň v hlavním díle předepsaná bezpečnost.

Pomocná díla výhradních kutišť nesmějí zvláště býti vzdálena od kutacího znamení přes čtyřistadvacetpět metrů a musí býti hnána směrem k němu.

Takovým pomocným dílům nepřislušejí však práva výhradního kutiště, třeba, jsou-li náležitě udržována, nesmějí býti ani pozdějšími nabyvateli pole rušena.

2. V povrchových měřácích

§ 176

Pro báňský obvod, ve kterém jsou povrchové míry, určí báňský úřad, vyslechnuv těžaře a přihlížeje k místním poměrům:

- a) kdy musí začít každého roku práce v povrchových měřácích a jak dlouho musí trvati;
- b) jaký nejmenší provozní výkon se majiteli ukládá.

Tato ustanovení se po potvrzení jich nadřízeným báňským úřadem veřejně vyhlásí.

3. V pomocných dílech a revírních štolách

§ 177

Povinný výkon ve vlastních nebo samostatných pomocných dílech a revírních štolách je určen podmínkami danými při udělení koncese (§§ 87, 94).

Opatření ohledně zachovávání stálého provozu:

1. ve výhradních kutištích

§ 178

Výkaz o výsledku provozu a učiněných nálezech v každém výhradním kutišti, ať již je to důlní nebo povrchové dílo anebo vrtná díra, musí býti podán báňskému úřadu do čtrnácti dnů po projití každého pololetí; opomine-li se to, stanoví báňský úřad výhradnímu kutěři dvě další lhůty po čtyřech týdnech k předložení výkazu. Jak se trestá opominutí výkazu výhradního kutěře, stanoví § 241.

§ 179

Uzná-li báňský úřad udaný výkon zjevně za nedostatečný neb nevěrohodný anebo podají-li oznámení o zanedbání předepsaného stálého provozu (§ 174) jiní oprávnění kutěři, jimž se tím překážá v zajištění neb rozšíření jejich kutacích práv, nebo majitel pozemku, jenž tím bezúčelně přichází o užívání svého pozemku, provede o tom báňský úřad šetření, k němuž přibere, žádá-li o to některý z účastníků, dva nestranné znalce (§ 56) a podle toho určí nejmenší výkon, jež napříště kutěř je povinen pololetně prokazovati.

§ 180

Nedodrží-li výhradní kutěř tohoto výkonu, aniž by se mohl hodnověrně ospravedlniti nepředvídanými a neodvratnými překážkami, nařídí se mu pod pohrůžkou trestu pro příští pololetí, aby předepsaný výkon vykazoval měsíčně.

§ 181

Uvolní-li se výhradní kutiště odnětím nebo vzdáním se horního oprávnění a vezme-li je jiný oprávněný kutěř v držení, předepíše mu báňský úřad, jakmile dostal oznámení o tom (§ 22), ihned poměrům přiměřený pololetní výkon.

2. v propůjčených horách, lhůty

§ 182

Nemůže-li se v propůjčených měrách dolových udržovati dílo v předepsaném stálém provozu [§ 170, lit. b)] pro prokazatelné vnější nepříznivé poměry, např. pro poruchy v dopravě neb pro vnitřní provozní překážky v důlním díle samém, může báňský úřad povolit majiteli přiměřené lhůty.

Tyto nesmějí však býti celkem delší než jeden rok. Prodloužení přes tuto dobu smějí býti povolena jen po opětovném pečlivém vyšetření všech provozních poměrů. Povolení lhůty nezprošťuje však majitele povinnosti pečovati o udržování díla v bezpečném a podle ustanovení § 174 sjízděném stavu.

§ 183

Události, které znemožňují na delší dobu provoz hor, mají účinek dané lhůty, musí však býti ohlášeny do osmi dnů báňskému úřadu a tento nařídí buď vyšetření případu na místě samém nebo uloží majiteli hor, aby čas od času podával zprávu o postupu a výsledku prací pro znovuzahájení provozu.

§ 184

Doluje-li se hlubinně v povrchových měrách, platí též ohledně lhůt ustanovení daná pro díla důlní.

Mimo to povolují se lhůty pro provoz díla v povrchových měrách jen tehdy, je-li provoz ten místními překážkami znemožněn.

Povinnost k zřízení důlních map

§ 185

Podnikatel hor jest povinen, jakmile celková délka chodeb jeho důlního díla překročí 200 metrů, poříditi přesnou důlní mapu, jež podává obraz důlního díla pod povrchem i hlavní situaci na povrchu buď vlastním zaměřením nebo podle úředních pomůcek jako zejména katastrálních map a označuje hranice propůjčených měř (přebytků). V důlní mapě jest vyznačiti také jiné důležitější poměry důlního díla, jako hloubku důlních prací pod povrchem, větrování pilíře zanechané ve stařinách nebo úředně stanovené k ochraně povrchu, požářiště, vyzdívky, rok provedeného porubu apod. Podle možnosti jest připojenými řezy (profily) znázorniti geologické poměry nadloží i podloží.

Báňské hejtmanství určí podle důlních poměrů, v jakých obdobích a v jakém rozsahu jest důlní mapu doplňovat nebo obnovovati a v jakém měřítku jest ji vyhotoviti.

Podnikatel hor jest povinen báňskému revírnímu úřadu na svůj náklad opatřiti a předložiti přesný snímek důlní mapy i s případnými profily a každého půl roku, neustanoví-li jinak báňské hejtmanství, podle své důlní mapy buď doplniti snímek mapy již předložený nebo předložiti zvláštní doplňovací snímek. Má-li báňský revírní úřad důvodné pochybnosti o správnosti snímku, přezkoumá jej buď sám nebo úředně pověřeným báňským inženýrem. Zjistí-li se úředním přezkoumáním ve snímku podstatné nesprávnosti, nese náklady přezkoumání podnikatel hor. Jestliže podnikatel hor nepořídí, nedoplní nebo neobnoví v přiměřené lhůtě, jemu báňským revírním úřadem stanovené, předepsanou důlní mapu, jest oprávněn báňský revírní úřad sám nebo úředně pověřeným báňským inženýrem tak učiniti na náklady podnikatele hor.

Báňský revírní úřad jest oprávněn podle důlní mapy nebo jejího snímku opraviti svoji revírní mapu.

Každý, kdo osvědčí, že jako vlastník nebo uživatel povrchu utrpěl škodu, která mohla býti způsobena dolováním, anebo že mu taková škoda hrozí, jest oprávněn sám nebo se svým plnomocníkem nahlédnouti do snímku důlní mapy u báňského revírního úřadu, který o přípustnosti nahlédnutí rozhoduje. Proti odepření nahlédnutí jest přípustna stížnost. Podnikatel hor budiž o tom úřadem zaveden pro případ, že by se chtěl zúčastniti nahlédnutí do snímku mapy sám nebo svým plnomocníkem. Okreslování úředního snímku důlní mapy není přípustno. Povoliti je však může báňský revírní úřad státním úřadům, železničním podnikům a soudním znalcům, soudem k tomu pověřeným.

Ten, jemuž bylo povoleno nahlédnouti do důlní mapy nebo ji okresliti podle předchozího odstavce, nesmí poznatků takto získaných užíti jinak než k uplatnění případného vlastního nároku na náhradu škody nebo k podání návrhu, aby příslušný úřad učinil opatření podle ustanovení obecného horního zákona a jiných příslušných zákonných předpisů.

a k dodávání statistických provozních výkazů

§ 186

Každý majitel hor je povinen podati bez zdráhání báňskému úřadu k úřední potřebě požadované výkazy o dobytých nerostech, o surovinách z nich vyrobených, o palivu k tomu použitém, o ceně výrobků, počtu a stavu vlastních dělníků a jejich rodin a o jiných provozních poměrech.

Zákonná správa hor

§ 187

Každý horní podnikatel je zodpověděn báňskému úřadu za zachovávání horních zákonů při provozu svého díla. Tato povinnost neruší se ani propachtováním závodu, s výhradou regresu příslušejícího dle obecného občanského zákona.

Totéž platí i pro spoluvlastníky společných hor v knize horní zapsané (§ 136), kteří ručí rukou nerozdílnou za splnění příslušejících jim povinností.

Ohlášení plnomocníka

§ 188

Podnikatelé hor, kteří nebydlí v okrese báňského úřadu, musí mu oznámiti plnomocníka v tomto okrese bydlícího, který obstarává správu. Tento předpis platí též pro těžařstva, jejichž ředitel bydlí mimo okres báňského úřadu.

Jiní podílníci hor provozovaných více osobami (§ 136), musí bez ohledu na své bydliště ustanoviti společného plnomocníka v okrese báňského úřadu.

§ 189

Zemře-li horní podnikatel, upadne-li v konkurs neb je-li dána pod opatrovnictví, je příslušný soud povinen uvědomiti o tom báňský úřad a oznámiti mu ustanoveného správce závodu.

Hlava osmá

O vzájemném poměru horních podnikatelů

Vzájemná pomoc

§ 190

Každý horní podnikatel je povinen, jakmile dostane zprávu o neštěstí v sousedních dolech, nabídnouti ku pomoci za mírnou náhradu všechny svoje volné pracovní síly, pokud je to možno bez ohrožení vlastních hor.

Horní služebnosti

§ 191

Každý horní podnikatel má dále povinnost, pokud tím jeho vlastní hory netrpí nebo nejsou ohroženy, za přiměřenou náhradu:

a) dovoliti sousedním majitelům horních oprávnění, aby spoluužívali jeho štol, jam, těžních, větracích nebo čerpacích strojů, horních cest a drah, mostů a lávek;

b) dovoliti, aby k výhodnějšímu dolování v cizích dolech bylo v jeho poli zřízeno pomocné dílo, nebo aby pomocná díla k jiným dolům náležející nebo samostatná pomocná díla (§§ 85 až 89) byla hnána jeho dolovými měrami.

§ 192

Podnikatel pomocného díla není oprávněn odchýliti se od provozního plánu, předepsaného mu při propůjčce nebo zřizovati odbočky (boční díla), aby přispěl ku pomoci jinému dolu, dokud toho nežádá majitel tohoto dolu. Zřídí-li se však boční nebo postranní dílo se souhlasem majitele dolu potřebujícího pomoci, je tento povinen nésti též náklady toho.

Zdráhá-li se majitel pomocného díla hnáti takové potřebné boční dílo, je majitel dolu pomoci potřebujícího oprávněn, provésti je na vlastní náklad.

Vznik jich

a) smlouvou

§ 193

Dojde-li mezi účastníky k dohodě o povolení některé z horních služebností uvedených v § 191, nutno dohodu tu předložiti báňskému úřadu, který ji po provedeném šetření potvrdí, jak co do nutnosti, tak co do přiměřenosti úplaty (§ 197) a sdělí ji soudu ku vložení do horní knihy.

b) rozhodnutím báňského úřadu

§ 194

Nemohou-li se účastníci dohodnouti, rozhodne báňský úřad o povinnosti k převzetí služebnosti a o jejím rozsahu; výši náhrady určí však, přibrav případně znalce jen prozatímně s výhradou pořadu práva.

Stanovení úplaty

§ 195

Za spoluužívání štol, šachet, těžních, větracích nebo čerpacích strojů má majitel služebného závodu nárok na poměrný příspěvek k provozovacím a udržovacím nákladům a na plat za pomoc, jenž však nesmí přesahovati 10 % provozních výloh, jež se panujícímu statku prokazatelně ušetří.

Doprava horních výrobků nebo potřeb cizími horními drahami, kanály nebo jinými dopravními zařízeními musí býti na jeho žádost přenechána samotnému majiteli služebného závodu a musí mu býti za to poskytnuta náhrada podle jeho vlastních dopravních výloh s přírůžkou nejvýše 50 % jich na výlohy zařizovací a pro mimořádné případy.

Odpovědnost za škody při výkonu jich

§ 196

Způsobí-li se při vykonávání horní služebnosti škoda, odpovídá majitel panujícího statku nejen za své vlastní, nýbrž i za zavinění svých podřízených.

Účinnost vůči hypotekárním věřitelům

§ 197

Báňským úřadem potvrzené smlouvy (§ 193) o horních služebnostech a jeho rozhodnutí o tom vydaná, jsou účinné i proti hypotekárním věřitelům služebného a panujícího statku.

Setkání se na prorážkách

§ 198

Setkají-li se majitelé hor svými důlními díly na otevřených prorážkách, jsou povinni ihned prostřednictvím důlního měřiče určit, kde je v této prorážce vzájemná hranice měř a označiti ji vhodným a trvalým způsobem.

Dojde-li ke sporu, povolá báňský úřad k žádosti jedné nebo druhé strany přísěžného důlního měřiče ke zjištění hranice měř a vyrozumí o výsledku obě strany. Až do rozhodnutí jsou obě strany povinny zastaviti své dílo na prorážce, prorážkovou střídu však na své straně udržovati v pořádku a sjízdnou.

§ 199

Při otevřených prorážkách v revírech, kde platí zvláštní stanovy nebo v dolových měřích, které byly propůjčeny již podle starších zákonů, nutno se řídit zvláštními předpisy - jsou-li takové - obsaženými v revírních stanovách nebo horním zákonem, podle nichž se propůjčka stala.

Hlava devátá

O poměru majitelů hor k jejich úředníkům a dělníkům

Služební řád

§ 200

O pracovních poměrech dozorčího a dělnického personálu musí být při každém závodě zřízen služební řád, baňským úřadem s přibráním znalců pečlivě zkoušen, po schválení vyhlášen a v dílnách stále vyvěšen.

Do něho náleží zvláště ustanovení:

- a) o různých třídách dělníků a dozorců, o jejich služebních výkonech, jakož i o místně rozdílných předpisech o používání žen a dětí v hornictví se zřetelem k jejich fyzickým silám a zákonné školní povinnosti dětí;
- b) o poměru mezi dělníky a dozorci;
- c) o době a trvání práce;
- d) o chování se ve službě a mimo ni;
- e) o obvyklých poměrech výplatních;
- f) o dávkách při onemocnění a úrazu;
- g) o peněžitých a pracovních trestech při přestoupení služebního řádu;
- h) o případech, ve kterých může být služební poměr ihned zrušen.

Výpověď ze služby

§ 201

Není-li služebními smlouvami nebo služebním řádem jinak ustanoveno, mohou úředníci a dozorcí jen po tříměsíční, dělníci po čtrnáctidenní výpovědní lhůtě ze služby vystoupiti nebo býti propuštěni.

Propuštění ze služby bez výpovědi

§ 202

Úředníci, dozorcí nebo dělníci, kteří byli uznáni vinnými zločinem, přečinem spáchaným ze zjištěnosti nebo proti veřejné mravnosti aneb stejným přestupkem nebo kteří se podle obecného trestního zákona provinili přečinem nebo přestupkem proti bezpečnosti osoby, cti neb majetku svého zaměstnavatele, mohou jím býti ihned ze služby propuštěni, i když ve služební smlouvě nebo ve služebním řádu je obsaženo jiné anebo vůbec žádné ustanovení.

§ 203

Stejně mohou býti propuštěni bez předcházející výpovědi ti, kdož se provinili podstatným porušením povinnosti k věrnosti, pilnosti a povinné úctě i poslušnosti k představeným, kdož provozují vedlejší zaměstnání, nesrovnatelné s jejich službou nebo zneužili vědomostí ve službě nabytých o závodních poměrech ku škodě svého zaměstnavatele.

Protizákonné úmluvy dělníků

§ 204

Jak se trestají úmluvy horních a hutních dělníků, aby odpíráním práce, protivením se ve službě nebo jinými prostředky vynutili vyšší mzdu nebo jiné podmínky a jak se trestá popuzování k tomu, určují předpisy trestního zákoníku (§ 481).

Případy vystoupení ze služby bez výpovědi

§ 205

Také pro zlé nakládání, které utrpí dozorcí a dělníci nebo pro snižující zacházení, které utrpí úředníci od svých představených, dále pro odepření sjednaného zaopatření, nevyplácení mzdy ve stanovenou dobu a pro jiná podstatná porušení smlouvy, mohou dělníci, dozorcí neb úředníci na pouhé ohlášení vystoupiti ze služby.

Povinnost majitele hor ke zúčtování s osazenstvem

§ 206

Horní podnikatel jest povinen vypláceti mzdu svým dozorcům alespoň každého měsíce a svým dělníkům aspoň každých 14 dnů; kde jsou kratší lhůty pro výplatu mzdy dělníkům, nesmějí býti tyto

lhůty prodlouženy. Při výstupu ze služby buď mzda ihned vyplacena. Dny, ve které se vyplácí pravidelně mzda, buďte stanoveny ve služebním řádu. Pro pohledávky, které horní podnikatel nebo někdo jiný má proti dozorci nebo dělníku, nesmí býti výstup ze služby odepřen.

§ 206a

Mzda buď vyplácena v hotových penězích.

Srážky ze mzdy jsou možny toliko potud, pokud jsou stanoveny ve služebním řádu nebo připuštěny zvláštními zákony.

Svítilivo a náčiní má dodati horní podnikatel svým dělníkům zdarma; za škody na takovýchto pracovních prostředcích ručí dělník toliko v případě zavinění.

Třaskaviny a jiné pracovní prostředky, které horní podnikatel dodává dělníkům proti započtení při výplatě mzdy, nesmějí dělníkům dodávány býti za vyšší cenu nežli za vlastní náklady. Množství a cena započtených třaskavin a jiných pracovních prostředků buďte oznámeny dělníkům za každé mzdové období ve výdělkovém výkazu.

§ 206b

Doba, které je třeba k výplatě mzdy, buď započítána do pravidelné doby směny.

Mzda nesmí býti vyplácena v místnostech hostinských a výčepních.

§ 206c

Stanoví-li se pracovní výkon za účelem výpočtu mzdy podle počtu a prostorového obsahu těžních nádob, buď tento obsah, neužívá-li se těžních nádob stejného prostorového obsahu, vyznačen trvale na těžní nádobě. Užívá-li se těžních nádob stejného prostorového obsahu, stačí, oznámí-li se tento obsah dělníkům vyhláškou.

Určuje-li se pracovní výkon dle ložné váhy těžních nádob, musí býti váha každé prázdné těžní nádoby stanovena, než se jí počne užívat, a později znovu v každém provozovacím roce aspoň jednou, a musí býti vyznačena trvale na těžní nádobě, leč by se užívalo těžních nádob přibližně stejné váhy. Užívá-li se těžních nádob přibližně stejné váhy, stačí, oznámí-li se průměrná váha prázdných nádob po každém zjištění dělníkům vyhláškou.

§ 206d

Naloží-li se těžní nádoby nedostatečně nebo proti předpisům, musí jejich obsah, pokud vyhovuje předpisům, býti započten při výpočtu mzdy.

Osvobození mezd od obstarávky a exekuce

§ 207

Zrušen.

Vydání propouštěcích listů

§ 208

Každému horníku nebo dozorci vydá se při výstupu ze služby list na odchodnou (propouštěcí list), v němž musí býti udána pracovní třída, do které náleží, bratrská pokladna, jejíž je členem, a doba, od které do ní platil, konečně den nastoupení služby a výstupu z ní.

Druhý odstavec tohoto paragrafu zrušen článkem I. zákona ze dne 17. října 1919, čís. 571 sb. z. a n.

Kniha mužstva

§ 209

Na každém závodě nutno vésti o všech hornících a dozorcích zevrubnou knihu mužstva; kniha ta musí býti předložena hornímu i politickému úřadu, kdykoli o to požádá.

Hlava desátá

O bratrských pokladnách

§ 210

zrušen

§ 211

zrušen

§ 212

zrušen

§ 213

zrušen

§ 214

zrušen

Hlava jedenáctá

O horních dávkách

Měrné

§ 215

Každá propůjčená horní míra podléhá periodickému poplatku, kterýž se vyměřuje pololetně za každou propůjčenou dolovou míru o 45.116 čtverečních metrech a za každou povrchovou míru o 115.000 čtverečních metrech základní plochy; za dolové míry však, které mají větší nebo menší výměru, jakož i za přebytky podle poměru jejich plošného obsahu; poplatek tento nazývá se měrné.

§ 216

Měrné je nutně splatno u báňského úřadu pololetně předem, a to vždy k 1. lednu a 1. červenci každého roku.

§ 217

Pro dolové míry, při nichž je vymezena jen výška a šířka, prodloužení do volného pole (délka) však sahá do nekonečna (je neomezena), vypočítá se měrné podle plošné míry, určené násobkem šířky výškou, obou vyjádřených v metrech. Tak zvané dlouhé míry, jež mají měnivou šířku a neurčitou hloubku (délku a výšku), rovnají se co do měrného jednoduchým dolovým měřám (§ 215).

§ 218

Při zvláštních horních oprávněních, jejichž základem nejsou dolové míry podle horních řádů, může majitel hor platiti měrné až do předepsané úpravy pole buď podle jeho geometrické plochy, nebo podle rozlohy, jež se rovná největšímu zákonnému rozsahu měř pro jednu propůjčku.

Horní desátek

§ 219

Zrušen.

Hlava dvanáctá

O vrchním dozoru báňských úřadů nad horami a o řízení u nich

Povinnost k vrchnímu dozoru

§ 220

V důsledku vrchního dozoru příslušejícího báňským úřadům nad provozem hor, mají úřady tyto bdíti nad plněním povinností, které ukládá horní zákon horním podnikatelům, a mají zakročiti ve všech případech, kdy zachování hor aneb jejich vztahy k veřejným zájmům vyžadují zvláštních opatření.

§ 221

Veškerá k tomu potřebná šetření dějí se z povinnosti úřední. Báňské úřady jsou zvláště povinny:

- a) prohlédnouti svými zástupci občas všechny horní závody svého okresu a dáti si podati zprávu o tom, co zjistili;
- b) nahlédati svými zástupci do provozních plánů a map a podle toho dáti opraviti důlní mapy (§ 185), o nichž jest kromě případu § 185, odst. 5, zachovávatí úřední tajemství;
- c) vydávati veškerá nařízení, jichž je potřebí, aby bylo zajištěno zachování předpisů horního zákona;
- d) konati místní šetření, nastanou-li nebezpečné události, které se rozšiřují a tím ohrožují hory vůbec, nebo pro něž byly od jednotlivých účastníků požádány o pomoc, a vydati tu potřebné příkazy, nedostačí-li opatření učiněná závodní správou.

§ 222

Při událostech při provozu hor, které ohrožují bezpečnost osob, budov, pozemků, léčivých zřídél, studní nebo jiných zařízení, báňský úřad nařídí zpravidla spolu s politickým úřadem potřebná bezpečnostní opatření. Je-li nebezpečí v prodlení, učiní však neodkladná opatření k záchraně a pro bezpečnost, přibrav potřebné znalce, úřad bližší aneb ten, který se dříve doví o události; o dalších opatřeních musí se úřady dohodnouti předepsaným způsobem.

§ 223

Každý správce závodu nebo jeho zástupce je povinen hlásiti události takové ihned nejbližšímu politickému nebo báňskému úřadu.

§ 224

Aby bylo zajištěno provedení nařízení vydaných báňskými úřady u výkonu jejich vrchního dozoru nad provozem hor, jsou úřady ty oprávněny, zůstane-li upomenutí v přiměřené lhůtě opakované bez účinku, uložití přiměřenou peněžitou pokutu, nebo je-li ohrožena bezpečnost nebo další provozování hor nezpůsobilostí závodního, ustanoviti až do doby, kdy majitel hor tuto závadu odstraní, na jeho nebezpečí a náklad odborného závodního a je-li toho k provedení jejich opatření třeba, obrátiti se na politický úřad za účelem použití donucovacích prostředků.

Báňské úřady

§ 225

Zrušen.

Řízení báňských úřadů o žádostech stran

§ 226

Žádosti stran mohou se přijímati u báňských úřadů, pokud nejsou stanoveny výslovně výjimky, písemně i ústně.

V posléze uvedeném případě musí býti vždy sepsán protokol.

O počítání lhůt

§ 227

Všecky v horním zákoně předepsané lhůty běží nepřetržitě, jen případně-li poslední den lhůty na neděli nebo na zákonem uznaný svátek, končí lhůta teprve nejbližším všedním dnem.

Ve věcech trestních

§ 228

Řízení trestní o všech přestupcích horního zákona a rozhodnutí o nich po slyšení obviněného přísluší báňskému úřadu.

§ 229

O každém uloženém trestu jest uvědomiti buď majitele hor neb jím báňskému úřadu udaného

plnomocníka (§Ú§ 188, 189).

Stížnost proti rozhodnutí báňských úřadů

§ 230

Zrušen.

§ 231

Každá stížnost musí býti podána do třiceti dnů po doručení rozhodnutí napadeného stížností u první stolice.

Prodloužení rekursní lhůty povoluje báňský úřad jen v případech zvláště důležitých.

Stížnosti proti opatření k odstranění nebezpečí pro osoby a majetek a proti příkazu k vyšetření poměrů, které snadno podléhají změnám, nemají odkladného účinku.

Výkon rozhodnutí

§ 232

Rozhodnutí báňských úřadů provedou, pokud je toho podle okolností potřebí, politické úřady jim příslušejícími donucovacími prostředky a podle nutnosti soud.

Proti vojenským osobám zařídí se výkon trestních nálezů vojenskými úřady.

Peněžité tresty

§ 233

Uložené peněžité pokuty složí se u báňského úřadu a plynou do bratrské pokladny, k níž náleží závod potrestaného. Až do zřízení bratrských pokladen postará se báňský úřad o uschování pokut.

Také pokuty, uložené zájemníkům podle § 245 odst. 2 jest složití u báňského úřadu a plynou do bratrské pokladny příslušné pro závod, jehož důlní mapy se trestný případ týká.

Útraty řízení

§ 234

Útraty šetření, jež měla za následek trest, nese odsouzený, útraty jednání ve věcech stran nesou zpravidla ony strany, jež k jednání daly podnět; báňskému úřadu přísluší však podle okolností určití poměr, v jakém mají strany tyto útraty nésti.

Hlava třináctá

O trestech za přestoupení předpisů horního zákona

§ 235

Jaké škodlivé právní následky má v zápětí nedbání jednotlivých předpisů horního zákona a pokud má se použití obecného trestního zákona na zločiny a přečiny, jež se mohou státi při provozu hor, jest výtčeno na příslušných místech tohoto zákona; takové přestupky tohoto zákona však, jež jsou v něm označeny jako zvláště trestné, podléhají trestům v této hlavě předepsaným.

Tresty za neoprávněný provoz hor;

§ 236

Za neoprávněný provoz hor trestá se viník báňským úřadem peněžitou pokutou 10 - 200 Kč a v případě opakování neb za jiných, zvláště přitěžujících okolností až do 400 Kč.

za neoprávněné použití nerostů;

§ 237

Kutěři, kteří bez předchozího povolení báňského úřadu nakládají vyhrazenými nerosty, dobytými v jejich ještě nepropůjčených kutacích obvodech neb kutacích polích, podléhají peněžité pokutě, jež se rovná hodnotě použitých nebo zcizených nerostů.

Nelze-li ji určit, vyměří báňský úřad trest od 10 - 200 Kč a v případě opakování nebo za zvláště přitěžujících okolností až do 400 Kč.

za neoznámení odvozeného nabytí hor.

§ 238

Majitelé hor, kteří opomenou podati oznámení předepsané v § 122 o odvozeném nabytí hor, propadnou trestu od 20 - 200 Kč.

Tresty

za opomenutí ustanoviti plnomocníka;

§ 239

Podnikatele hor, kteří nedostojí povinnosti ustanoviti plnomocníka způsobem předepsaným v § 188 do tří měsíců od počátku účinnosti tohoto zákona nebo při udělení nových horních oprávnění od doby udělení jich, nutno přiměti k tomu peněžitými pokutami od 10 do 100 Kč. Není-li do tří měsíců od uložení tohoto trestu pomocník jmenován a ohlášen, ustanoví báňský úřad odborníka, který na nebezpečí a útraty liknavého horního podnikatele obstará práce jeho plnomocníka.

za promeškání bezpečnostních opatření při horách;

§ 240

Majitelům hor, kteří nevyhoví předpisům § 171 o bezpečnostních opatřeních při provozu hor, uloží báňský úřad pokutu od 20 do 200 Kč, při opakování případu však až do 400 Kč a při nebezpečích většího rozsahu, povstalých z trvalého neb značného zanedbávání předpisů těch, nalezne dle okolností na odnětí horního oprávnění a to i tehdy, když majitele ty nestihá osobní zavinění, spadající pod působnost obecných zákonů trestních.

za nepředložení výkazu o práci ve výhradních kutištích;

§ 241

Výhradní kutěři, kteří opomenou podati báňskému úřadu oznámení, předepsané v § 178 o výsledku jejich provozu, trestají se 10 - 100 Kč, po projití druhé lhůty 40 - 200 Kč a projde-li i další čtyřnedělní lhůta bezvýsledně, odejmутím výhradního kutiště.

za nevykonání předepsané práce v nich.

§ 242

Nevykoná-li výhradní kutěř ve výhradním kutišti práce báňským úřadem mu podle § 179 pololetně předepsané, nebo nepředloží-li výkaz o ní, podléhá trestu od 10 - 100 Kč; nevykáže-li včas práci vyměřenou mu v dalším na každý měsíc, podléhá trestu od 40 - 200 Kč. Nesplní-li však ani potom nařízení báňského úřadu, odejme se mu výhradní kutiště.

Trest za opomenutí náležitého provozu v propůjčených horách;

§ 243

Přeruší-li se předepsaný stálý provoz díla v dolových (§§ 174, 175) nebo v povrchových měřácích v době, po kterou v nich mělo býti pracováno (§ 176), aniž by bylo dosaženo povolení lhůty, nebo neděje-li se provoz patřičným osazenstvem, neučiní-li se předepsané oznámení o události, která provoz po delší dobu znemožňuje (§ 183) nebo nevykoná-li se v samostatných pomocných nebo revírních štolách tolik práce, kolik bylo stanoveno jako podmínka při udělení jejich koncesí (§ 177), propadá podnikatel trestu od 10 do 100 Kč.

Jde-li o opětované nebo stálé zanedbávání, vyměří se peněžité pokuta od 100 do 200 Kč a zůstane-li i tato bez účinku, přikročí se k odnětí horního oprávnění.

§ 244

Majitelům hor, kteří proti § 174 neudržují ani své hlavní důlní dílo v dobrém a sjízdném stavu, nebo kteří provádějí porub nedokonalým způsobem neb tak, že se tím další otvírka zbytečně ztěžuje, nebo se jí překáží, uloží se mimo opatření k odstranění zjištěných vad v § 173 předepsané peněžité pokuty od 20 - 200 Kč, jde-li však o opakování, neb stálé a rozsáhlé zanedbávání, až do 400 Kč a podle okolností odejme se jim horní oprávnění.

založení důlních map neb předkládání statistických výkazů.

§ 245

Podnikateli hor, jenž poruší povinnosti jemu uložené v §§ 185 a 186, jest uložiti pokutu od 100 - 1000 Kč.

Zájemníka, jenž nedostojí povinnosti, kterou mu ukládá § 185 odst. 5 a 6, jest potrestati pokutou od 10 - 10000 Kč.

Trest za zakázanou práci v porážkách;

§ 246

Majitelé hor, kteří nedostojí v § 198 vyznačené povinnosti, zastaviti práce na prorážkách do cizích dolů a udržovati sjízdnost svých prorážkových stříd, podléhají trestu 20 - 200 Kč.

za zakázané zaměstnávání dětí;

§ 247

Služebnímu řádu odporující zaměstnávání dětí trestá se 2 - 100 Kč.

za opomenutí vyúčtování s dělnictvem;

§ 248

Horním podnikatelům, kteří přestoupí předpisy §§ 206 - 206d), uloží se peněžité pokuty od 20 do 1000 Kč.

za neoznámené neštěstí.

§ 249

Závodní neb jeho zástupce, kteří ihned neoznámí nebezpečné události označené v § 222, nejbližšímu politickému nebo báňskému úřadu (§ 223), bude potrestán pokutou od 20 - 200 Kč.

Zvláštní tresty

§ 250

Nesplní-li majitel hor ve lhůtě podle § 224 dané zvláštní pravoplatné příkazy vydané báňskými úřady u výkonu vrchního dozoru nad veškerými horami, může býti k tomu donucen peněžitou pokutou od 20 - 200 Kč.

Hlava čtrnáctá

O zániku, odnětí a vzdání se horních oprávnění

Zánik kutacího oprávnění

§ 251

Zanikne-li kutací povolení projitím doby, na kterou bylo uděleno nebo prodlouženo, nebo vzdá-li se ho kutěť před projitím doby, zanikají i všecka na základě jeho nabytá oprávnění k výhradnímu kutání i jiná horní oprávnění, aniž by k tomu bylo potřebí zvláštního rozhodnutí.

§ 252

Právě tak zaniká kutací povolení, opustí-li kutěť kutbu nebo byl-li ho pravoplatným rozhodnutím za trest zbaven.

Zánik propůjčky dolových a povrchových měř

a) Jejich odnětím

§ 253

Rozhodne-li se pravoplatně na odnětí propůjčených dolových nebo povrchových měř, zařídí báňský úřad jejich zcizení exekucním odhadem a dražbou.

§ 254

Odhad a dražba vztahuje se však nejen na propůjčené dolové a povrchové míry a na zabezpečovací zařízení v nich (§ 260), nýbrž i na veškeré k provozu závodu potřebné povrchové budovy, pozemky a zařízení, s potřebnými nástroji, nářadím a jiným příslušenstvím.

Cena těchto předmětů, jejichž vyvlastnění musí majitel dovoliti, udá se však při odhadu nejen v celku s horním oprávněním, nýbrž také se vždy vyšetří a zvláště uvede, jakou odhadní cenu by měly tyto předměty samy pro sebe a bez jakéhokoliv spojení s horním oprávněním.

§ 255

Vzniknou-li při odnětí pochybnosti o druhu a množství potřebného příslušenství, rozhodne o tom báňský úřad po předběžném šetření na místě samém, přibrav potřebné znalce.

Vlastník má však též na vůli ponechatí větší množství příslušenství u závodu a podrobiti je s ním dražbě.

§ 256

Za nezměněné zachování součástí závodu, které podléhají dražbě a jejich příslušenství, zůstává zatím majitel odpověden; báňský úřad může však vymoci též jejich soudní sekvestraci.

§ 257

Po vykonání odhadu nařídí soud k návrhu báňského úřadu veřejnou dražbu podle předpisu soudního řádu, k níž předvolá vyskytující se snad hypotekární věřitele. K jejímu provedení ustanoví se však jen jediný termín ve lhůtě nejméně třiceti a nejvýše šedesáti dnů s ustanovením, že by byl závod při něm prodán případně i pod celkovou odhadní cenu, nikoliv však pod cenou povrchových součástí závodu a jeho příslušenství, podrobených vyvlastnění.

§ 258

Dojde-li ke zcizení, uspokojí se z dosaženého nejvyššího podání nejdříve útraty řízení o odnětí horního oprávnění a útraty exekuční a pak případní věřitelé s jejich zástavními a přednostními právy; zbytek se pak vydá bývalému majiteli.

§ 259

Nepřihlásí-li se při dražbě žádný kupec, nebo nenabídne-li se jako kupní cena ani cena, kterou mají povrchové součásti závodu a jeho příslušenství (§ 254), pojaté do odhadu, samy pro sebe a bez spojení s horním oprávněním, prohlásí báňský úřad propůjčené dolové a povrchové míry za zrušené a horní oprávnění za zaniklé.

§ 260

Tím se uvolní tyto míry s veškerými k tomu příslušnými důlními a povrchovými díly a v nich umístěnými zařízeními, jako jsou důlní vyzdění, vy dřevění dolu, základkové pilíře, hráze a jiné zabezpečovací zařízení, a mohou býti dále propůjčeny. Báňský úřad provede proto nejen jejich výmaz ve svých vlastních záznamních knihách, nýbrž zařídí prostřednictvím soudu, aby byly i v horní knize vymazány a aby hypotekární věřitelé byli vyrozuměni o zániku svých zástavních práv.

Zrušení se zároveň vyznačí v revírních mapách, vyhlásí se veřejně a uvedomí se o něm místní obec.

§ 261

Veškeré na povrchu ležící budovy, pozemky a zařízení a ostatní příslušenství zůstávají však vlastnictvím dosavadního majitele a zástavní práva na nich vážnoucí zůstávají beze změny.

Jest se však postarati, aby byly opraveny veřejné knihy a tedy tam, kde jsou zavedeny pozemkové knihy, aby byly v nich obnoveny rubriky o těchto nemovitostech se všemi břemeny, vážnoucími na nich v horní knize.

Majitel odpovídá také za náhradu útrat, povstalých provedeným řízením.

§ 262

Provoz jakékoliv živnosti a jiných obchodů, k němuž byl majitel dříve oprávněn jen podle svého horního oprávnění, jest mu pro budoucnost zakázán pod tresty, stanovenými v tomto zákoně,

jakož i živnostenských a politických zákonech na nedovolené provozování hor a živností.

b) Vzdáním se

§ 263

Prohlásí-li majitel hor, že se chce vzdáti svých dolových nebo povrchových měř, provede se na toto prohlášení, k němuž musí býti přiložena propůjčovací listina, výmaz měř a oprav veřejných knih a revírních map, neváznou-li na závodě hypotekární břemena.

§ 264

Je-li závod zatížen dluhy, musí horní soud uvědomiti před provedením výmazu hypotekární věřitele, že jsou oprávněni žádati do 60 dnů o soudní odhad a dražbu. Tato se provede podle předpisů §§ 254 - 258, i když o ni žádá jen jeden věřitel.

§ 265

Nežádá-li se ve stanovené lhůtě o odhad a dražbu, nebo zůstane-li dražba bez postačitelného výsledku (§ 259), třeba postupovati co do výmazu horního oprávnění a opravy veřejných knih podle předpisů §§ 260 až 262.

Útraty odhadu a dražby musejí v tomto případě uhraditi věřitelé, kteří o ně zažádali.

§ 266

Před výmazem horního majetku stanoví se vždy v dohodě s politickým úřadem opatření v opuštěném díle, nutná z důvodů veřejné bezpečnosti, a dřívější majitel musí je provésti svým nákladem.

§ 267

Ať horní oprávnění zanikla jakýmkoli způsobem, musí býti báňskému úřadu k uschování odevzdány veškeré mapy, měřičské zápisníky a nákresy, které se vztahují na odňaté nebo opuštěné dílo.

Každému, kdo se znovu díla ujme, je dovoleno nahlédnouti do těchto map a okreslení jich.

Hlava patnáctá

O zástavních a přednostních právech k horám a jejich příslušenstvím v exekuci a konkursu

V exekuci

§ 268

Zrušen.

§ 269

Zrušen.

Hlava šestnáctá

Přechodná ustanovení

Nakládání s dosavadními zvláštními horními oprávněními

§ 270

Horní oprávnění, která byla propůjčena nikoli jako dolové míry podle předpisů horních řádů, nýbrž jen jako nepravidelné horské plochy, části revírů nebo zemí, a výluční kutací oprávnění, udělená pro určité okresy a na neurčené nerosty, zachovávají se sice v platnosti v plném rozsahu své propůjčky, musí však býti přihlášena do 6 měsíců po nabytí účinnosti tohoto zákona u báňského úřadu a podrobena po předložení propůjčovacích listin a podrobených map terénu potvrzení ministerstva financí.

Při tom ministerstvo zároveň ustanoví, do jaké míry jsou oprávnění povinni dostáti ostatním předpisům horního zákona a jaké následky má mítí nedbání této povinnosti.

§ 271

Báňský úřad může povolití přiměřené lhůty k průkazu přihlášených oprávnění; lhůty ty nesmějí však překročití dvě léta ode dne přihlášky.

Nedojde-li přihláška v předepsané době, nebudou-li průkazní prostředky předloženy ve lhůtě k tomu povolené nebo neuzná-li je ministerstvo za právně platné, zaniká nárok a může býti žádáno jen o novou propůjčku podle předpisu tohoto zákona.

§ 272

V revíru, uznaném ministerstvem financí, musí oprávněný do dvou let po tom, kdy obdržel vyznamenání o uznání provozu svého porubu, dáti si přiměřití jednu nebo více dolových nebo povrchových měř podle ustanovení tohoto zákona a provésti mapování a vykolíkování jich. Po uplynutí této lhůty považuje se dolování bez tohoto přiměřití nebo mimo přiměřené pole za nedovolené provozování hor (§ 236). Zbývající část propůjčené oblasti, pro niž může podle potřeby báňský úřad naříditi vykolíkování hranic, zůstává oprávněnému vyhrazena jako výluční kutací obvod, aniž by měl zvláštní povinnost ku konání kutacích prací.

§ 273

Zvláštní horní oprávnění, jejichž trvání je omezeno na určitou dobu, zanikají jejím uplynutím samy sebou a nesmějí býti prodloužena. Vyhrazený obvod uvolňuje se jejich zánikem a může býti kýmkoli získán.

Majitelé dřívějších zvláštních oprávnění mohou zde tudíž nabytí kutacích prostor, dolových a povrchových měř jen novým nabytím podle předpisů tohoto zákona.

Zřízení revírních stanov

§ 274

K zřízení revírních stanov (§ 43) pro revíry, pro které je zapotřebí odchylných ustanovení o propůjčování dolových měř, zvolí si majitelé hor v revíru tom do šesti měsíců od počátku účinnosti tohoto zákona výbor nejméně o třech a nejvýše o sedmi členech.

Nedojde-li k volbě takového výboru ve stanovené lhůtě, přes vyzvání úřadu, ustanoví tento důvěrníky k vypracování návrhu stanov na útraty revírních těžařů.

§ 275

Zvolený výbor nebo důvěrníci místo něho povolání pořídí s vyslaným zmocněncem báňského úřadu podrobnou přehlednou mapu celého uzavřeného báňského revíru, sestaví ve formě stanov platná tam zákonná ustanovení o propůjčování dolových měř se změnami, jež uznávají za nutné a obojí předloží báňskému úřadu. Tento doručí po podrobném přezkoušení jich své návrhy o tom ministerstvu financí, jež bude postupovati dále ve vlastním oboru působnosti.

Po potvrzení (ministerstvem) vyhlásí se stanovy veřejně v zemi a opis jejich a přehledná mapa se uschová.

Nakládání s posavadními kutbami, přednostními nálezy (Muthungen) a lhůtami

§ 276

Všem podnikatelům hor, kteří při začátku účinnosti tohoto zákona dosáhli platných kutacích povolení, uznání přednostních nálezů, záznamu vrtných nálezů nebo lhůt, dává se počínajíc tímto okamžikem tříměsíční praeklusivní lhůta, ve které musí zažádati znovu o kutací povolení a o lhůty, přednostní nálezy pak přihlásiti k ohledání měř a k propůjčce podle tohoto zákona, jinak by zanikly samy od sebe s veškerými, s nimi podle dřívějších zákonů spojenými účinky.

§ 277

Dokud tato lhůta běží, mají starší kutby a přednostní díla proti novým sousedům veškerá práva, jež příslušejí podle tohoto zákona výhradním kutěům.

Udržování takových děl v řádném provozu posuzuje se v této lhůtě podle starších zákonů.

§ 278

Majitelům přednostních nálezů nebo záznamu vrtných nálezů, které byly až do dne účinnosti tohoto zákona ohlášeny jako úspěšné, zůstávají vyhrazena veškerá práva, jež jim byla zajištěna v

záznamních listech, o nich vydaných.

Jsou však povinni ohlásiti je do tří měsíců od tohoto okamžiku a do šesti měsíců ode dne ohlášení začíti s otvíracími pracemi podle předpisu tohoto zákona o kutbách a podle zákona je provozovati.

O veškerých takových přednostních dílech vede báňský úřad zvláštní záznam a bdí nad plněním povinností jich se týkajících.

Veškeré přednostní nálezy a propůjčky na uhlí, jež byly vyhrazeny nejvyššími rozhodnutími ze 30. června 1842 a 19. února 1849 státu, zůstávají mu vyhrazeny bez povinnosti udržovati je v řádném provozu podle § 170 b), nebo bez prodlužování listů o přednostním nálezu nebo kutacího práva. Báňské úřady vedou o tom zvláštní záznamy.

§ 279

Při skutečných nebo zaznamenaných přednostních dílech a při kutbách, které nejsou od sebe vzdáleny v míře tímto zákonem předepsané, přísluší sice staršímu v poli a to přednostnímu nálezci před prostým kutěm volba kutacího prostoru podle nového zákona, při tom však má zůstatí podle možnosti každému ze sousedících kutacích nebo přednostních děl alespoň jedna dolová míra volnou.

§ 280

V revírech, pro které budou navrženy vlastní revírní stanovy (§ 274), zůstanou dosavadní předpisy o přednostních nálezech a kutbách nezměněny až do rozhodnutí o revírních stanovách.

Nakládání s dosavadními hutními a jinými koncesemi

§ 281

Veškeré koncese, nabyté až do účinnosti tohoto zákona pro rýžovny, hutě, hamry a válcovny, vodní práva a jiná oprávnění, dosažená od báňských úřadů a zapsaná již ve veřejných knihách, zůstávají beze změny.

O takováto oprávnění, jež nejsou ještě zapsána v horní knize, musí však býti do šesti měsíců od účinnosti tohoto zákona znovu zažádáno u příslušného úřadu, jinak by je bylo považovati za zaniklá.

Vyznačení starších dolových a povrchových měř

§ 282

Majitelé hor, jejichž dolové nebo povrchové míry při začátku účinnosti tohoto zákona nebyly ještě vymeznikovány (vytýčeny), mohou býti vyzváni každým sousedním kutěm nebo majitelem hor prostřednictvím báňského úřadu, aby své míry vyznačili.

Použitelnost horního zákona na starší oprávnění

§ 283

Ostatně podléhají veškeré již nabyté dolové a povrchové míry, jakož i takové hutě, které opravňují na základě udělené horní propůjčky podle tohoto zákona majitele k jejich provozu, jeho ustanovením, pokud v nich nejsou stanoveny zvláštní výjimky pro starší oprávnění.

Pokud tomu nepřekážejí nabytá již práva jiných, mohou starší dolové a povrchové míry býti kdykoli podle předpisů tohoto zákona přeloženy.

Práva vlastníků pozemků k nerostům dříve nevyhrazeným

§ 284

zrušen

§ 285

zrušen

§ 286

Majitelé dědičných štol, které byly propůjčeny podle starších horních zákonů, zůstávají v držení svých práv, nabytých těmito zákony nebo smlouvami vůči majitelům všech dolových měř, které

již existují v revíru dědičných štol nebo budou v něm budoucně propůjčeny.

Majitelé dědičných štol jsou však povinni prokázati do šesti měsíců po začátku účinnosti horního zákona své oprávnění propůjčovacími listinami a báňský úřad se postará o vložení jimi založených práv a závazků do horní knihy, a to jak u dědičné štoly, tak u zatížených dolových měr.

Spory z toho vznikající, jichž rozhodování nespadá do působnosti báňských úřadů, odkáží se na pořad práva.